LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
PRICE 10c A COPY
Telephone VIrginia 9-1827

No. 13 **** Richmond Hill 19, N. Y., Penkt., vasario (Feb.) 13, 1959 **** METAI 48-ji

KRISLAI

Dėl Dulleso ligos.
Apie poetą A. Miškinį.
Patarimai rašytojams.
Laikraš/inės naujienos.

Rašo R. Mizara

Prezidentas Eisenhoweris labai apgailestavo Valstybės sekretoriaus John Foster Dulleso nesveikatą.

Jis net ragino Amerikos žmones prašyti Dievą, kad jis padėtų ligoniui pagyti ir vėl eiti Valstybės sekretoriaus pareigas.

Nemanau, kad visi Amerikos žmonės šiuo atžvilgiu prezidento paklausys. Turime atsiminti, jog daugelis amerikiečių, per spaudą, organizacijas ir asmeniškai reikalauja, kad Dullesas **pasi/rauktų** iš Valstybės sekretoriaus vietos dėl to, kad jo politika žalinga taikai, o tai reiškia — ir mūsų kraštui.

—:—

Nieks, aišku, nenori, kad Mr. Dulleso operacija būtų nesėkminga. Lai jis pasveiksta, bet tegu pasitraukia iš Valstybės sekretoriaus pareigų, tegu užleidžia kitam, sukalbamesniam, stojančiam už sambūvį, už taikos reikalą žmogui. O tokių žmonių, tokių politikų JAV yra užtenkamai. Tai gerai žino ir pats prezidentas Eisenhoweris.

Beje, kai kuriuose Washingtono politiniuose rateliuose jau kalbama, kad neužilgo turėsime naują Valstybės sekretorių . . .

—:—

Amerikos klerikalai per ilgą laiką skaitė poetą **A. Miškinį** savo žmogumi. A. Miškinis — talentingas poetas, aišku. Bet per kurį pokario laiką jo kūrybos Lietuvos spaudoje nesimatė. Dėl to priešiška Lietuvai spauda skelbė:

—A. Miškinis išveštas . . .

Per pastaruosius dvejus-trejus metus minėtas poetas jau pasireiškė Lietuvos spaudoje; ne vieną jo kūrinį ir mes Laisvėje buvome išspausdinę.

Šių metų sausio 22 d. Lietuvos Rašytojų III suvažiavime poetas Miškinis sakė kalbą, kurioje pasmerkė išdavikišką buržuazinių nacionalistų veiklą hitlerinės okupacijos metais.

— Dabar, — sakė jis, — **aš esu pasiryžęs visas savo jėgas, visą savo talentą atiduoti naujo tarybinio gyvenimo, naujo žmogaus, drąsiai žengiančio Lenino partijos nurodytais keliais, pavaizdavimui . . .**

—:—

Jonas Šimkus jauniesiems rašytojams šitaip patarė:

—Mieli jaunieji draugai, nepulkite strimagalviais į rašytojinį profesionalizmą. Jis gali padaryti jus gana greit be žado. Užimkit darbo barą kokioje nors specialybėje . . .

Sveikas, labai sveikas patarimas!

—:—

Antanas Venclova siūlė rašytojams apsigyventi ir kurti provincijoje, nesėdėti visuomet Vilniuje bei Kaune.

O **Juozas Baltušis** mano, kad rašytojai gali gyventi ir Vilniuje, bet jie turį dažnai išvykti į provinciją, palaikyti nuolatinį ryšį su kaimu, su mažesnių miestų ir miestelių žmonėmis. Tai padėtų jiems geriau gyvenimą suprasti, žmones ir jų poreikius pažinti.

Abudu patarimai geri!

—:—

Laikraštinės naujienos:

Vilniaus dienraštis "Tiesa" šiuo metu spausdinama 225,000 egzempliorių tiražu. Lietuvių tautos istorijoje niekad joks laikraštis tokio didelio kiekio skaitytojų neturėjo. Ir "Tiesos" tiražas vis auga!

—:—

Buvęs "Vienybės" redaktoriaus padėjėjas **Vytautas Gedgaudas** šiuo metu yra vienas clevelandiškės "Dirvos" redaktorių. Tarp šių dviejų laikraščių, man atrodo, santykiai nėra geriausi.

John Foster Dulles ir vėl pasidavė operacijai

Washington. — Valstybės sekretorius John Foster Dulles, vos pargrįžęs iš Europos, pareiškė, kad jis eina į Walter Reed armijos ligoninę naujai operacijai. Sakoma, jis serga patrūkimu, tad operacija nebūsianti sunki.

Mr. Dullesas buvo operuotas "ant vidurių" 1956 metais. O praėjusiais metais jis vėl buvo atsigulęs ligoninėje. Jo pirmoji operacija buvo susijusi su vėžio pasireiškimu viduriuose. Gydytojai, tačiau, teigia, kad Dullesas dabar neturįs jokio vėžio ligos pavojaus.

Bet Valstybės sekretorius, savo laiške prezidentui Eisenhoweriui, sako: pasitraukiąs iš pareigų ėjimo keletui savaičių. Jo vietą laikinai užims jo padėjėjas Christian A. Herter.

Mr. Dullesui vas. 25 d. sukaks 71 metai amžiaus.

Prieš išvykdamas į ligoninę, Mr. Dulles pasakė, kad jo misija Europoje buvusi sėkminga. Sakė, kad JAV ir jų talkininkės Europoje pagaliau sutiko vieningai laikytis dėl Berlyno, net ir tuo atveju, jei reikėtų panaudoti jėgą. Vadinasi, nutarta laikytis senos, šaltojo karo politikos.

Valstybės sekretorius kalbėjosi ir su Ameriką viziuojančiu Vakarų Berlyno majoru Willy Brandt, užtikrindamas pastarąjį, jog, girdi, Washingtonas jo neapleisiąs.

Irako respublika krypsta į kairę

Bagdadas. — Irako premjeras Kassimas perorganizavo ministrų kabinetą. Į jį priimta šeši nauji ministrai kairesnio nusistatymo. Tai laimėjimas Tarybų Sąjungos šalininkų ir pralaimėjimas Nasserio.

Tarpe šešių naujų ministrų yra keturi socialdemokratai, marksistai, kurie griežtai priešingi Irako sąjungai su Jungtine Arabų Respublika. Užsienio ministro vietą užėmė H. Jawad, o ekonominių reikalų Dr. I. Kubba, abudu marksistai.

ANGLŲ DARBIEČIAI NORI TAIKOS

Londonas. — Nors darbiečiai parlamento nariai ir nepilnai susitaiko Vokietijos reikalais, bet visi jie nori taikos. Kairieji darbiečiai reikalauja, kad Anglija pripažintų Vokiečių Demokratinę Respubliką. Dešinieji tam priešingi. Bet visi stoja, kad su Vokietija reikalinga taika, reikia ją priimti į Jungtines Tautas ir baigti Vokietijos reikale nesutikimus.

Tokio. — Valdžia studijuoja sumanymą, kad būtų išleisti iš Japonijos korėjiečiai, norį grįžti į Šiaurės Korėją.

Castro gali būti Kubos prezidentu

Havana. — Einant naujai paskelbtu įstatymu, Fidel Castro, sukilėlių vadovas, gali tapti Kubos prezidentu.

Pirmesnis šalies įstatymas, liečiąs prezidentą, skelbė, kad jis negalįs būti jaunesnis kaip 35 metų amžiaus. Gi naujasis įstatymas sako: prezidentas gali būti sulaukęs 30 metų.

F. Castro gi šiuo metu jau turi 32 metus.

RYTŲ VOKIETIJA DARO PROGRESO

Berlynas. — Vokiečių Demokratinė Respublika 1958 metais industrijoje 11 procentų daugiau pagamino kaip 1957 metais buvo pagaminta. 1958 metais padaryta žymaus progreso visose gyven. šakose — industrijoje, žemdirbystėje, namų statyboje ir pasiruošime gynybai.

DAUG PLANŲ IR KALBŲ, BET DAR MAŽA NAUDOS

Washingtonas. — Valstybės sekretorius Dulles vėl Europoje, tariasi su Anglijos, Francūzijos ir Vakarų Europos vadais. Daug kalbų ir planų Berlyno ir Vokietijos klausimais. Vieni sako, kad "Vakarai turi priversti TSRS laikyti jos armijos dalinius Berlyne". Kiti sako, kad tai "labai neišmintingas siūlymas". Senatorius J. W. Fulbright mano, kad Vakarai turėtų priimti Tarybų sąjungos pasiūlymą ir laikyti 28-ių valstybių konferenciją.

5 GELEŽINKELIŲ KO. JAU NORI VIENYTIS

New Yorkas. — Penkios geležinkelių kompanijos — Erie, Delaware, Hudson, Lackawanna ir Western — nori susivienyti. Jų geležinkelių yra nuo Atlanto vandenyno iki Montrealio, nuo New Yorko iki Chicagos.

Turkijoje sukilo kurdų tauta

Londonas. — Gauta pranešimas, kad Turkijoje sukilo kurdų tautos žmonės ir eina jų neramumai Irane. Manoma, kad kurdus prie sukilimo akstina jų tautiečiai iš Tarybų Azerbaidžano respublikos, kur jų yra 100,000, ir Irako. Irakas suteikė kurdų sričiai autonomiją.

Kurdistanas yra padalintas tarp Turkijos, Irano ir Irako. Turkijoje yra virš 4 000,000 kurdų, kurie neturi tautinių teisių, Irane apie 2,500,000, Irako respublikoje apie 1,500,000.

Gamtos rykštė skaudžiai plakė St. Louis miestą

St. Louis, Mo. — Atsitiko čia tokia "staigmena", kurios šio miesto gyventojai niekad nepamirš.

Vasario 10 d. ryte, apie 2 val., be niekur nieko užpuolė šį miestą viesulas (tornado). Jis siautėjo neilgai — tik apie tris minutes, bet per tą trumputį laiką atliko milžinišką žalą šio miesto žmonėms.

Žinoma tiek: 21 žmogus buvo užmuštas, o apie 300 sužeisti, iš kurių nemaža dalis pavojingai.

O kiek viesulas medžiaginių nuostolių padarė, dar pilnai neapskaičiuota, bet nemažiau kaip už $12,000,000!

Viesulas rusiaubė 15-kos blokų ilgio ir 6-šių blokų pločio rezidencinį rajoną, kuriame, be gyvenamųjų namų, buvo tik smulkių biznelių, krautuvėlių, užkandinių, ir kt.

Prieš viesulo užėjimą, lijo smarkus lietus, bet žmonės į tai nekreipė didžiulio dėmesio — tokių lietų juk dažnai čia būdavo. Jie ramiai sumigo. Bet štai vienu ypu pradėjo suktis, veltis atmosfera tokiu greičiu, kad nedideli nameliai buvo paversti į šipulius, o didesnieji, stambesnieji, gerokai aplaužyti, apskaldyti.

Išrovęs medžius, sugriebęs namų plytas, bei rąstus ir kitokius daiktus, viesulas iškėlė į viršų, suko juos į savo kamuolį, staugdamas, ir vėliau paleido juos žemyn, o pats po trijų minučių nuėjo ir nuėjo sau.

Toks buvo gamtos prajovas: trumpas, bet labai baisus!

Žmonės ilgai ilgai jį atsimins ir savo vaikams pasakys.

Vėliausios žinios

Roma. — Popiežius Jonas XXIII pradėjo gavėnios pasniką su malda už taiką.

New Yorkas. — Transporto Darbininkų unijos vadai pranešė, kad kovo 1 d. prasidės streikas 8,000 Pan American World Airway lakūnų ir mechanikų, jeigu kompanija nepatenkins unijos reikalavimųų.

Taipei. — Čiang Kai-šekas ir jo valdininkai reikalauja daugiau ginklų ir amunicijos iš Jungtinių Valstijų. Ant Formoza salos jis turi 600,000 vyrų armiją.

Albany, N. Y. — New Yorko miesto majoro Wagnerio atstovai derasi su gubernatoriumi Rockefelleriu taksų reikalais. Yra girdų, kad demokratai sutiks remti gubernatoriaus planą valstijos taksų reikalais, o Rockefelleris sutiks su Wagnerio planais uždėti New Yorko miesto žmonėms naujus taksus.

Ottawa. — Kanados valdžia patvarkė, kad visi imigrantai, atvykstanti į Kanadą, turi atvykti per jos prieplaukas. Pirmiau jie galėjo atvykti ir per Jungtinių Valstijų prieplaukas. JAV protestavo prieš šį Kanados patvarkymą, bet Kanada protestą atmetė ir laikosi naujo nusistatymo.

Washingtonas. — Anglija, Francūzija ir Jungtinės Valstijos susitarė siūlyti Tarybų Sąjungai laikyti užsienio ministrų konferenciją Vokietijos reikalais. Sutinka, kad šioje konferencijoje, su patariamu balsu, dalyvautų ir abidvi Vokietijos. Bus siūloma, kad užsienių ministrų konferencija būtų laikoma apie vidurį kovo Paryžiuje.

Milwaukee, Wis. — Čionai tęsiasi Tautinis Lutheronų Tarybos suvažiavimas. Jo vadai abejoja, kad bus galima krikščionis suvienyti, kaip to nori popiežius Jonas XXIII.

Prezidento bilius esąs anti-darbininkiškas

Washingtonas. — AFL-CIO unijų vadai sako, kad prezidento Eisenhowerio pasiūlytas Kongresui bilius Darbo reikalais yra priešdarbininkiškas. Unijų vadai sako, kad prezidento pasiūlymai "yra naudingi keliems, o žalingi darbo masėms".

A. Hayes, mašinistų unijos prezidentas sakė: "Tai klasiniai pasiūlymai". Gelžkeliečių brolijų ir namų statėjų vadai sakė, kad skyriai dėl nubaudimo raketierių, taikomi "tik prieš unijas", o apeina fabrikantus.

Sausio mėnesį bedarbių skaičius paaugo 616,000

Washington. — Valdžios įstaigos skelbia, kad šių metų sausio mėnesį JAV bedarbių skaičius paaugo 616,000.

Pagal valdinius duomenis, vasario mėnesį bedarbių esą 4,724,000. Taip sako valdžia. Bet visiems aišku, jog valdžios skaitlinės, liečiančios bedarbius, visuomet stovi "konservatyvėje" pusėje. Spėjama, jog bedarbių yra daugiau kaip 5,000,000.

Taigi šių metų sausio mėnesį bedarbių skaičius buvo 250,000 didesnis negu pereitų sausio mėnesį.

Kuo gi aiškinama šis bedarbių skaičiaus padidėjimas? Aiškinama tuo: girdi, daugelis darbininkų buvo paleisti iš krautuvių ir kitokių įstaigų, susijusių su kalėdinių prezentų pirkimu. Bet jeigu taip, tai kodėl pereitais metais sausio mėnesį nebuvo tiek daug paleista žmonių iš darbo?

Kiekvienam aišku, jog nedarbas didėja, auga. Padėtis blogėja. O tuo pačiu kartu gyvenimo reikmenys vis brangsta. Greta to, siekiama uždėti naujus taksus ant visokių naudojamųjų produktų. Visa tai žada dar labiau pabloginti visų darbo žmonių buitį Amerikoje.

Sovietai remia Irako respubliką

Beirutas, Libanas. — Iš Bagdado, Irako respublikos sostinės čia gautos žinios skelbia, kad toji šalis gavo iš Tarybų Sąjungos didžiulės militarinės paspirties.

Sakoma, be kitko, Irakas gavo iš Sovietų tarp 100-150 tankų. Gavo nemaža šautuvų, amunicijos ir kitokių kariniu reikmenų, kad galėtų apsiginti nuo priešo, jei jis bandytų Irako respubliką užpulti.

PREZ. EISENHOWERIS IR CIVILINĖS TEISĖS

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris tarėsi su vice-prezidentu Niksonu ir Kongreso vadais civilinių teisių reikale. Kongresui bus pasiūlyta griežčiau saugoti Amerikos gyventojus nuo rasinio ir religinio persekiojimo. Taipgi bus pasiūlyta kiečiau bausti rasinius bombininkus.

Detroit, Mich.

Trečiadienį, vasario 11 d. mirė Uršulė Palevičienė. Pašarvota Charles Stepanauskas šermeninėje 7321 Puritan gatvė. Visi giminės, draugai ir pažįstami kviečiami į šermenis.

"Laisvei" šią liūdną žinią telegrama pranešė Palevičių dukra Ophelia Baker.

Reiškiame užuojautą Palevičių dukterims, žentams ir giminėms.

DUOS ŠEŠIS BILIJONUS DOLERIŲ DĖL KELIŲ

Washingtonas. — 1959 metais Jungtinėse Valstijose bus atlikta dideli darbai automobilių vieškelių pagerinimui ir naujų nutiesimui. Tiems reikalams bus išleista apie šeši bilijonai dolerių. Pinigų duos federalė, valstijų ir apskričių valdžios.

Hong Kong. — Kinijos Liaudies Respubliką šiuo metu vizituoja Indijos Komunistų partijos vadovas Ajoy Kumar Ghosh.

Sako: skirkite gerus diplomatus

Washington. — Senatorius William Fulbright reikalauja, kad prezidentas skirtų kitiems kraštams ambasadoriais bei konsulais tokius žmones, kurie tinka toms vietoms.

Dalykas toks: JAV įėjo "madon" skirti ambasadoriais asmenis ne dėl jų kvalifikacijų toms vietoms, o dėl to, kad jie geri politikieriai arba geri rėmėjai tos partijos, kuri yra valdžioje. Dėl to dažnai tokie asmenys, paskirti ambasadoriais, neturį apie tai nusimanymo, savo pareigų neatlieka, na, ir šaliai daro nuostolius ir gėdą.

TSRS pastatė Indijai naują plieno fabriką

Bhilai, Indija. — Su didžiausiomis iškilmėmis paleistas darban naujas plieno gaminimo fabrikas, kurį pastatė Tarybų Sąjungos inžinieriai. TSRS fabriko pastatymui davė medžiagas ir mašinas. Jis per metus duos virš 1,000,000 tonų plieno. Fabriko pastatymas atsiėjo $275,000,000.

Fabriko paleidimo apeigose dalyvavo 40,000 žmonių. Tarybiniai inžinieriai sakė kalbas. Buvo speciali delegacija iš Maskvos.

Tarybų Sąjunga jau išmokė šiam fabrikui 355 inžinierius ir technikus, ir dar moko 170.

TSRS NENUSILEIS BERLYNO REIKALU

Maskva. — Vakarų diplomatai pilnai įsitikino, kad Tar. Sąjunga nedarys nusileidimų Berlyno klausimu. Jeigu Vakarai nesutiks ir nelaikys su TSRS atstovais konferencijos pirm gegužės 27 d., tai TSRS nustatytu laiku ištrauks savo armiją iš Berlyno.

Ankara. — Turkija ir Graikija tarsis Kipro salos reikalais.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Trečiasis Lietuvos rašytojų suvažiavimas

ŠIŲ METŲ antroje sausio mėnesio dalyje Vilniuj įvyko Tarybų Lietuvos Rašytojų Trečiasis suvažiavimas. Jame buvo padaryta apžvalga nueito literatūroje kelio nuo II-rojo suvažiavimo, įvykusio 1954 metų rudenį.

Lietuvoje veikia visokių profesijų žmonių organizacijos: kompozitorių, architektų, menininkų, žurnalistų ir kt, tačiau, į rašytojų sąjungą, į pačius rašytojus kreipiama ir bus kreipta didesnis dėmesis negu į kitų profesijų žmones.

Kodėl? Todėl, kad rašytojai — "sielos inžinieriai"— turi artimiausią ryšį su liaudimi, su žmonėmis. Jų veikalus —romanus, apsakymus, poeziją — skaito šimtai tūkstančių žmonių kiekvieną dieną; jų parašytas dramas bei komedijas teatruose stebi tūkstančiai.

Dėl to, ką jie dirba ir kaip jie dirba, yra labai svarbu kiekvienam Lietuvos piliečiui.

—:—

ŠIAME SUVAŽIAVIME buvo padaryta plati Lietuvos rašytojų darbų apžvalga, pliusai ir minusai. Tai pasireiškia ypatingai pranešimuose, kuriuos atliko A. Venclova, LTSR Rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas, ir sekretoriai — E. Mieželaitis ir M. Sluckis.

"Po Antrojo mūsų rašytojų suvažiavimo", sake Antanas Venclova, **"lietuvių literatūra, visos jos kūrėjų kartos, visi žanrai žengė didžiulį žingsnį priekin..."**

Tai tiesa, kurios nieks negali užginčyti. Nes tai liudija romanai, poezija, dramos, literatūros kritika, pasirodę bėgyje pastarųjų ketverių metų.

Ilgas A. Venclovos pranešimas, apibūdinantis kiekvieną svarbesnį kūrinį, išėjusį iš Lietuvos rašytojų plunksnos, savaime yra didžiulis, gilus kūrinys lietuvių literatūroje.

— : —

IŠ SEKRETORIŲ PRANEŠIMO sužinome, kad Tarybų Lietuvos Rašytojų sąjungoje šiuo metu yra 96 nariai. Tik pagalvokime, jeigu kiekvienas jų duotų per dvejus metus, sakysime, vieną gerą kūrinį — koks tai būtų indėlis į lietuvių literatūros lobyną. Bet ne visi, aišku, gali rai padaryti, ir gal bus sveikiau, jeigu jie paskubomis nedirbs.

Yra Lietuvoje daug pradedančių rašytojų, jaunų, mokyklinio amžiaus žmonių, su didžiuliais talentais. Jie rašo, jie kuria, jie mokosi, jie siekiasi patapti rašytojais. Ir patapo!

Sekretorių pranešime skaitome kai kurių gan aštrių pastabų, padarytų tiems rašytojams, kurie jaučiasi "per dideli", kad galėtų skaitytis su kritika, su pastabomis. Tame pat pranešime randame ir kitų, dėmesį traukiančių dalykų. Pavyzdžiui, apie rašytoją V. Mykolaitį-Putiną sakoma:

"Su pasididžiavimu tariame V. Mykolaičio-Putino vardą, kuris nutraukė ryšius su buržuazine praeitimi ir nuėjo naujuoju lietuvių tautos keliu. Mus visada jaudino V. Mykolaičio-Putino atvirumas, prisipažįstant praeities ideologinius prieštaravimus, iškeliant abejojimus ta ar kita visuomenine literatūros koncepcija, sveikinant tarybinės tikrovės pasiekimus. Visus šiuos metus V. Mykolaitis-Putinas dirbo su didele energija."

Apie Ievą Simonaitytę sakoma: Ji "šiandien ne tik gera rašytoja, bet ir aktyvi visuomeninė veikėja."

Suvažiavime dalyvavo ir jį sveikino broliškų respublikų rašytojų atstovai.

Tikėkime, kad po III-čiojo suvažiavimo Lietuvos rašytojai dar daugiau ir dar geresnių veikalų duos Lietuvos liaudžiai.

Chruščiovas kviečia

Pereitąją savaitę Tarybų Sąjungos premjeras Chruščiovas viešai užkvietė Jungtinių Valstijų prezidentą Eisenhowerį vizituoti Tarybų Sąjungą. Jis sakė: Atvažiuokite, gerbiamasis prezidente, į Tarybų Sąjungą, pasiimkite jos žemėlapį ir važiuokite, kur tik norite—matykite viską, kalbėkitės su visais, su kuriais tik norėsite, niekas jums niekur kelio nepastos.

Mes manome, kad tai rimtas pakvietimas. Kartu jis užduoda smūgį tiems, kurie pasakoja, būk žmonės, apsilankę Tarybų Sąjungoje, negali visko ten matyti, būk "blogybes nuo jų nuslepia".

Bet nuostabiai šaltai Washingtone buvo priimtas pakvietimas. Prezidento sekretorius James C. Hagerty pareiškė prezidento vardu, kad "kvietimas padarytas prakalboje", tai jau viena tik dėl to Eisenhoweris nevyks į Tarybų Sąjungą. Kita, jis sako, kad prezidentas vyktų tik tada, jeigu Tarybų Sąjunga paradytų "noro pakeisti savo politiką".

Mūsų supratimu, tokie pasiteisinimai neišlaiko kritikos. Tai tik parodo, kad Washingtone yra žmonių, kurie nenori švelninti tarptautinę padėtį.

Na, o kita vertus, gal gi Tarybų vyriausybė ims kada ir "kitaip" pakvies prezidentą apsilankyti į TSRS. Jeigu taip būtų, jeigu prezidentas tą kvietimą priimtų, tai ir būtų nemaža taikos reikalui naudos.

Kas Ką Rašo ir Sako

APIE LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS SUDĖTĮ

Šių metų sausio mėn. viduryje Vilniuje įvyko XI (neeilinis) Lietuvos Komunistų partijos suvažiavimas. Apie jį buvo labai plačiai rašyta Lietuvos spaudoje. Mūsų dėmesį atkreipė Mandatų komisijos pirmininko V. Bieliausko pranešimas apie tai, kiek suvažiavime dalyvavo delegatų, ir kiek LKP iš tikrųjų dabar turi narių.

1959 m. sausio 17 dienos "Tiesoje" skaitome:

Renkant delegatus į Lietuvos KP XI suvažiavimą, buvo nustatytos tokios atstovavimo normos: vienas delegatas su sprendžiamojo balso teise nuo 80 TSKP narių ir vienas delegatas su patariamojo balso teise nuo 80 kandidatų į TSKP narius. Į suvažiavimą išrinkti 596 delegatai su sprendžiamojo balso teise ir 129 delegatai su patariamojo balso teise. Suvažiavime dalyvauja 590 delegatų su sprendžiamojo balso teise ir 125 delegatai su patariamojo balso teise.

Mandatų komisija nustatė, kad delegatai visose partinėse organizacijose buvo renkami laikantis TSKP Įstatų reikalavimų. Delegatų į suvažiavimą rinkimai vyko uždaru (slaptu) balsavimu, visi delegatai gavo reikiamą balsų daugumą. Komisija visų suvažiavimo delegatų mandatus pripažino galiojančiais.

Į šį suvažiavimą išrinkta 45 delegatais daugiau, negu į Lietuvos Komunistų partijos X suvažiavimą. Šie pakitimai atspindi tolesnį Lietuvos Komunistų partijos eilių augimą. Per metus, praėjusius nuo X suvažiavimo, respublikos partinė organizacija padidėjo 4,293 žmonėmis ir šiuo metu jungia 31,374 partijos narius, 7,540 kandidatų į TSKP narius, iš viso 49,114 žmonių. Į TSKP eiles buvo priimami geriausi darbininkai, kolūkiečiai, miestų ir kaimų inteligentija.

Padidėjo pirminių partinių organizacijų skaičius. Šiuo metu respublikoje yra 3,885 organizacijos. Lietuvos KP X suvažiavimo metu jų buvo 3,645. Sudaryta 240 naujų partinių organizacijų, jų tarpe 158 kolūkiuose. Išaugusios ir sustiprėjusios partinės organizacijos aktyviai dalyvavo sprendžiant ūkinės ir kultūrinės statybos uždavinius . . .

Į Lietuvos Komunistų partijos XI suvažiavimą išrinkti partinių, tarybinių, profsąjunginių, komjaunimo organų, pramonės, transporto, statybos, žemės ūkio, mokslo ir kultūros darbuotojai, Tarybinės Armijos, partinių organizacijų atstovai.

Bendrame suvažiavimo delegatų su sprendžiamojo balso teise skaičiuje yra 163 partiniai darbuotojai, 129 tarybinių organų darbuotojai, 141 profsąjungų ir komjaunimo darbuotojų, 30 pramonės, transporto, statybos ir ryšių įmonių vadovų, 112 darbininkų ir kolūkiečių, jų tarpe 59 kolūkių pirmininkai. Suvažiavimo delegatai yra 63 mokslo, kultūros, meno, literatūros, švietimo, sveikatos apsaugos darbuotojai, jų tarpe 17 mokslų kandidatų ir daktarų. 269 delegatai — Didžiojo Tėvynės karo ir partizaninio judėjimo dalyviai, 94 delegatai yra dalyvavę pogrindžio revoliuciniame judėjime, 420 delegatų su sprendžiamojo balso teise yra apdovanoti Tarybų Sąjungos ordinais ir medaliais.

Suvažiavimo delegatų tarpe yra trys Tarybų Sąjungos Didvyriai, šeši Socialistinio Darbo Didvyriai, 16 TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatų, 83 Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos ir kitų respublikų Aukščiausiųjų Tarybų deputatai, 7 valstybinių premijų laureatai. 575 delegatai, arba 96 procentai delegatų su sprendžiamojo balso teise yra išrinkti į respublikos, miestų bei rajonų renkamųjų partinių organų sudėtį.

Pirmą kartą išrinkti į Lietuvos KP suvažiavimą 196 delegatai, antrą kartą — 135 delegatai, trečią kartą — ir daugiau—265 delegatai.

53 procentai delegatų su sprendžiamojo balso teise yra iki 40 metų amžiaus. 32 procentai — nuo 41 iki 50 metų, ir 15 procentų delegatų turi daugiau kaip 50 metų.

Pagal išsimokslinimą:

Aukštąjį mokslą turi ..	264
neužbaigtą aukštąjį ..	121
vidurinį	100
neužbaigtą vidurinį ...	65
pradinį	46

Vadinasi, aukštąjį, neužbaigtą aukštąjį ir vidurinį mokslą turi 485, arba 81 procentas delegatų su sprendžiamojo balso teise.

Pagal tautybę:

Lietuvių	460
rusų	96
ukrainiečių	14
baltarusių	10
lenkų	6
kitų tautybių	10

Į suvažiavimą išrinktos 85 moterys, jų tarpe 58 su sprendžiamojo balso teise ir 27 su patariamojo balso teise.

Iš 129 suvažiavimo delegatų su patariamojo balso teise yra 18 partinių, tarybinių, profsąjunginių, komjaunimo darbuotojų, 18 įmonių bei ūkinių organizacijų vadovų, 29 mokslo, kultūros, švietimo, sveikatos apsaugos darbuotojai, 59 darbininkai ir kolūkiečiai, jų tarpe 25 kolūkių pirmininkai.

52 delegatai su patariamuoju balsu apdovanoti TSRS ordinais ir medaliais, 17 delegatų — Didžiojo Tėvynės karo ir 10 — pogrindžio revoliucinio judėjimo dalyviai.

103 delegatai su patariamojo balso teise, arba 80 procentų delegatų yra pirmą kartą išrinkti į suvažiavimą.

NEBESUSIKALBA!

Vienas "Keleivio" redaktorius sako suradęs, kad "Sovietų gyvenimas *visais* žvilgsniais yra toli atsilikęs nuo Amerikos." Bet tuojau ten pat sako: "Amerikos mokslininkai dabar liudija senato vienoje komisijoje apie rusų pasiekimus raketų gamyboje ir erdvės tyrinėjime. Visi sutinka, kad rusai yra pralenkę Ameriką nuo 1 metų iki 18 mėnesių. Norint pasivyti rusus, reikia nebesnausti, bet skubėti, ir tai praeis kokie penki metai, iki Amerika bus tiek pat pažengus kiek Rusija moderniškųjų ginklų gamyboje ir erdvės tyrinėjime!"

Tas žmogelis (J. D.) nebesusikalba pats su savimi. Čia Sovietai "visais žvilgsniais" atsilikę, o čia jie mus visais penkeriais metais pralenkę!

New Haven, Conn.

Keletas mūsų nusitarėme vykti į Laisvės b-vės akcininkų suvažiavimą. Na, taip ir padarėme, tiesa, ne visi, kurie buvo pasižadėję. Vykome tik Juozas ir Jonas. Gerai ir padarėme. Sužinojome, kad mūsų Laisvės padėtis stovi gerai.

Pagaliau jau ir 6-ta valanda. Tuoj prasideda vakarienė. Visko buvo pilna. Na, o po vakarienės buvo parodytas filmas iš Lietuvos apie jaunimo dieną. Tai niekad nepamirštamas filmas, gražiausias, kokį esu matęs.

Sužinojome, kad šiemet Laisvei teks keltis į naują vietą. Gerai, kad jau atsirado vietos draugų, kurie padės savo darbu įruošti naują vietą. O mes, kurie gyvename nuo Niujorko toliau, turėtume prisidėti su doleriu kitu Laisvei perkelti.

Veliuoniškis

Laisvės bendrovės dalininkų suvažiavimo rezoliucija

Mes, "Laisvės" b-vės dalininkai, susirinkę į metinį suvažiavimą 1959 m. vasario 7 d., Richmond Hill, N. Y., išklausę administracijos ir redakcijos pranešimų ir plačiai juos apdiskusavę, tariame:

1. Mes surandame, kad "Laisvė" buvo redaguojama sulyg mūsų pirmesnio suvažiavimo nutarimo. "Laisvė" visuomet ir atvirai vedė kovą už išlaikymą pasaulyje taikos, už teises tautoms apsispręsti ir už darbininkų klasės reikalus.

2. Mes randame, kad "Laivė" plačiai informavo skaitytojus apie mūsų tautos pasiekimus Lietuvoje, kaip ekonomikoje, taip ir kultūriškoje srityje.

3. Dalininkų suvažiavimas sutinka su Direktorių Tarybos pasielgimu, kad nuo dienraščio buvo pereita prie dukart savaitinio "Laisvės" leidimo.

4. Dalininkų suvažiavimas dėkoja visiems "Laisvės" vajininkams, kurie su tokiu pasišventmu ir energija darbavosi ir tebesidarbuoja gavimui naujų skaitytojų ir palaikymui senų. Suvažiavimas supranta, kad mūsų vajininkų darbas yra labai svarbus ir teikia laikraščiui didžiausios naudos.

5. "Laisvės" dalininkų suvažiavimas dėkoja visiems korespondentams ir bendradarbiams už jų raštus, ir kartu prašo ir ateityje dar daugiau rašyti korespondencijų, žinių ir straipsnių.

6. "Laisvės" dalininkų suvažiavimas prašo ir ant toliau visų savo skaitytojų platinti laikraštį ir paremti jį aukomis, be kurių joks darbininkiškas laikraštis negalėtų pasilaikyti.

Šiemet "Laisvei" susidarys ne mažiau $5,000 pridedamųjų išlaidų dėl jos perkraustymo į naują vietą. Todėl šėrininkų suvažiavimas nutarė paskelbti specialų vajų balandžio, gegužės ir birželio mėnesiais sukėlimui $5,000 "Laisvės" perkrastymui. Pasitikime, kad visi mūsų skaitytojai ir rėmėjai nuoširdžiai palaikys šį vajų aukomis ir suruošdami parengimų tam tikslui.

7. Dalininkų suvažiavimas pagerbia visus buvusius skaitytojus, kurie 1958 m. mirė, ir išreiškia jų giminėms ir artimiems užuojautą.

Rezoliucijų komisija

"Vaiduokliai Romoje"

Brooklyno pranciškonų "Darbininkas" paduoda tokią žinią savo skaitytojams:

"Vatikanas žingsnį padarė, dabar laukia Maskvos žingsnio? Vaiduokliai (fantomai) Romoje—tokiu vardu pavadino Time žurnalas informaciją apie Lietuvos ir Lenkijos atstovybes prie Vatikano."

Labai teisingai pavadinta. Vaiduoklis: liguistos fantazijos regimas nesantis daiktas. Tai kad susilaukė Lietuvos vaduotojai. Šmėklos, baidyklės! Dabar bus užantspauduota: "Lietuvos vaduotojai"—šmėklos.

"LAIDOTUVĖS LIETUVOJE"

Tam pačiam "Darbininke" yra nuotrauka, kaip Lietuvoje laidojamas vienas Vabalninkų kunigas Matas Kirlys, sulaukęs 86 metų. Kožnam "Darbininko" numery apverkiami Lietuvos kunigai, kad jie neturi ten laisvės, kad juos ten persekioja, veža į Sibirą, ir t. t. Bet pasižiūrėjęs į šią nuotrauką matai, kad čia stovi virš 15 kunigų prie numirėlio duobės — visokio amžiaus, senų ir jaunų.

NUOTRAUKA IŠ SIBIRO

"Darbininkui" kas tai prisiuntė nuotraukas iš "Haverhill, Mass., kurios esą gautos iš Sibiro." Bet šitos nuotraukos neatrodo tokiomis, kokias "Darbininkas" dažnai talpina. Ir niekas nepatikės "Darbininko" rašeivoms, kaip jie piešia skurdą ten, Sibire. Moteris (našlė) su 5 sūnumis ir viena dukra. Visi suaugę ir visi dailiai apsirengę. Vienas sūnus atrodo stiprus vyras. Kiti atrodo dar mokyklinio amžiaus. Namas atrodo moderniškas. Nors "Darbininkas" padėjo po to namo nuotrauka "Lietuvių namelis Sibire," bet to namelio sienoj net penki dideli langai ir gražiai tvora aptvertas darželis, o prie namo daržely stovi aukštas stiebas, gal vėliavai.

Ir kiek šitie andarokuoti kavalieriai prirašo tokių nesąmonių apie Lietuvą ir Lietuvos tvarką, tai net biauru ir pagalvoti. Šitame "Darbininko" numery yra laiškas pral. M. Krupavičiaus. Štai kaip jis rašo "Darbininkui" dėl gautos maldaknygės iš Sibiro: "Tai antras toks dokumentas pasiekė mus iš Lietuvos: partizanų laiškas Šventajam Tėvui ir dabartinė maldaknygė." Toliau jis rašo: "Reikia visa padaryti, visa panaudoti, kad ši maldaknygelė būtų atspausdinta ir tūkstančiais išplatinta tarp esamų ir jau buvusių lietuvių."

Ką tai reiškia — "buvusių lietuvių"? Jis gal turi mintyje tuos, kurie yra dar kur tai pasislėpę bunkeriuose, banditai. Bet jie nėra lietuviai ir neverta juos vadinti lietuviais.

"Darbininkas," tarp savo šmeižtų ir purvų prieš Lietuvą ir jos valdžią, įdėjo ir vieną prielanką Lietuvos valdžiai straipsnelį: sporto skyriuje aprašė Birutę Zalagaitytę, pasaulio čempijonę. Gal "D." pamiršo, kad ji Lietuvos ir sykiu Sovietų pilietė. Įdėjo net Zalagaitytės nuotrauką.

J. Gaidys

Bagdadas. — Irako respublika tikisi gauti ekonominės paramos iš Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių kraštų.

Washingtonas. — Tarybų Sąjunga nori pirkti Amerikoje už $2,500,000 žibalo vamzdžių.

Chicagos Žinios

Iš Žagariečių Klubo

Žagariečių metinis susirinkimas įvyko sausio 25 d.

Po apkalbėjimo klubo reikalų, pakeltas naujas klausimas, tai Lietuvių Tautinių kapinių reikalas.

Kadangi po sklypų savininkų visuotinio susirinkimo paaiškėjo, jog norima uždaryti tūlus kelius, einančius pro kapines ir busų stotį, tai kapinių direktoriai prašo visas lietuvių organizacijas ir reikalą suprantančius pavienius žmones talkos. Rinkti parašus ant blankų ir reikalauti, kad pasiliktų busų stotis ir takas pėstiems praeiti per Archer Ave. Ant blankų parašai turi būti surinkti ir pasiųsti gubernatoriui Stratton vasario mėnesio pabaigoje.

Aukščiau minėtu reikalu pasisakyta padirbėti, kad inžinierių ir rangovų planai nebūtų įvykdyti, t. y., susisiekimas suparalyžuotas. Gražu būtų, kad ir kitos organizacijos ir pavieniai žmonės susirūpintų šiuo reikalu ir stotų į darbą.

Koresp. **J. Gelgaudas**

Kęstučio Klubas

Sausio 30 d. buvo sušauktas atvirutėmis specialus Lietuvių Pašalpos Kęstučio klubo susirinkimas. Jis buvo šauktas konstitucijos pataisymui. Kęstučio klubas narių skaičiumi yra skaitlingas, turi virš devynių šimtų narių.

Klubo nario mokestis palyginamai gana žemas, vos $12 metams. Nariui susirgus, jis gauna iš klubo $6 pašalpos savaitei. Nariui mirus, šeima gauna $300 ir gėlių vainiką, o jei pageidauja, gauna ir karsto nešėjus. Kaip matote, narys už savo mokestį gauno daug.

Kęstučio Klubo narių dėmesiui

Gerbiami klubiečiai, kurie negalėjote dalyvauti susirinkime, noriu jums pranešti, jog minėtame susirinkime likosi nutarta, kad nuo 1959 m. vasario 1 dienos bus mokama pomirtinė apdrauda jau ne $300, kaip buvo pirmiau, bet $200. Taigi, kuriems teks susidurti minėtoje šakoje su valdyba, žinokite, kad visuotiniame susirinkime padarytas tarimas, mirus nariui temokėti jo pomirtinę $200.

— Klubo Patriotas

LKM Choras stiprėja

Prieš kelis mėnesiues kankliečių šeima buvo sumažėjusi, kad ir pas pašalinius žmones buvo susidarijusi nekokia nuotaika, ypač prisimenant tai, kad LKM choras praeityje buvo vienas iš didžiausių ir geriausių lietuviškų chorų šioje šalyje.

Džiugu dabar susitikus kankliečius pasikalbėti, kad prie naujo mokytojo dalykai pasisuko į gerąją pusę. Dabartinis mokytojas Juozas Kenstavičius vadovavo chorui ir praeityje. Jis turi žinojimo toj srityje ir neparastai daug energijos. Geistina, kad iš jaunesnių, kurie myli dainas, dalyvautų pamokose ir sudarytų vėl didelį ir pavyzdingą chorą.

O mūsų senesnių tebūna pareiga tapti choro rėmėjais ir linkėti chorui geriausio pasisekimo ir ilgai gyvuoti. Pažangiečių tarpe chorai lošia labai svarbią rolę.

— K. M.

ĮVAIRUMAI

Seni popieriniai kinų pinigai

Kai kiniją užkariavo mongolai, visas kraštas buvo tiesiog užtvindytas popieriniais pinigais. Čingischano anūkas, kahanas Chubilajus (1260-1294 m.) net buvo uždraudęs naudoti metalinius pinigus.

Kaip tik tuo metu į Kiniją buvo nuvykęs garsusis viduramžių keliautojas Venecijos pirklys Markas Polo. Kinijoje jis išbuvo nuo 1273 m. iki 1291 m. Grįžęs į Veneciją, jis vieno karo metu su Genuja pateko į nelaisvę ir į kalėjimą. Čia jis 1298 m. papasakojo nuostabių istorijų apie kinus, kuriuos užrašė su juo sėdėjęs Rustičano. Jis papasakojo, kaip Pekino mieste, kuris tada vadinosi Chanbalyku, Chubilajaus pinigų rūmuose buvo iš juosvos spalvos storo popieriaus gaminami įvairaus formato ir skirtingos vertės pinigai.

"Šitie popieriniai pinigai, — stebėdamasis pasakoja Markas Polo, — išleidžiami taip oriai ir iškilmingai, tartum jie būtų gryno aukso ir sidabro. Prie kiekvienos popierinių pinigų rūšies pastatyta daug valdininkų, paskirtų pasirašinėti savo vardus ir dėti savo antspaudus. Kada viskas kaip reikiant paruošta, tada valdovo paskirtas vyriausias valdininkas cinoberiu aptepa jam patikėtą antspaudą ir taip jį prispaudžia prie popierinio pinigo, kad jo forma ant pastarojo atsispaudžia raudonai. Po to pinigas laikomas tikru. Jeigu kas pinigą padirbtų, būtų nubaustas mirties bausme.

Daug kartų per metus ateina pirkliai su perlais, su brangakmeniais, su auksu, su sidabru, su aukso ir šilko audiniais ir su kitokiais daiktais. Ir visa tai pirkliai atneša dovanų didžiajam chanui. Sušaukia didysis chanas dvidešimt išminčių, šiam reikalui išrinktų ir šį reikalą išmanančių, ir įsako jiems patikrinti pirklių atneštus daiktus ir užmokėti už juos, kiek jie verti. Patikrina išminčiai visus daiktus ir užmoka už juos popieriniais pinigais. O pirkliai mielai ima popierinius pinigus ir vėliau jais sumoka už visus pirkinius didžiojo chano žemėse..."

Iš šių ištraukų matome, kad net pats Markas Polo, daug keliavęs ir daug matęs, stebėjosi, kad Kinijoje viską galima pirkti už popierinius pinigus. Tuo metu, kai jis keliavo po Kiniją, t. y., XIII amžiuje, Europoje dar nedaug kas buvo matęs popierių. O venecijiečiai Markui Polo nelabai tikėjo.

Kauno Valst. M. K. Čiurlionio v. muziejuje yra retas kinų povierinis pinigas — vienas guanis. Jį išleido Min dinastijos imperatorius Tai-Tzu 1368—1369 metais. Jo popierius yra juosvai pilkos spalvos, o jame atspausdinti kinų hieroglifai — juodi. Šio pinigo formatas: 23—35 centimetrai. Kinų hieroglifais atspausdintas jo tekstas, išverstas lietuviškai, skamba šitaip:

"Valstybinis popierinis pinigas — vienas guanis, esąs apyvartoje amžinai. Mirtis padirbėjams! Padirbimą susekusiam skiriamas visas padirbėjo turtas."

K. Papečkys

Suvažiavimui sveikinimai

Binghamton, N. Y.

Sveikinu Laisvės B-vės suvažiavimą. Manau, kad draugai susirinkę patieks gerų sumanymų mūsų liaudies laikraščiui. Daug girdėjau iš skaitytojų, kad labai patenkinti dabartiniu Laisvės turiniu, nes yra labai įdomių raštų, ir žmonės dėmesi žiniomis iš Lietuvos. Čia įdedu $5. Draugiškai, Helen Žukas.

Bridgeport, Conn.

Sveikina Laisvės suvažiavimą šie: Po $5—A. Purvinis, A. Katinas ir J. Mockaitis. A. Mureikienė, $2. Po $1: J. Butnoris, M. Valacka ir Bridgeportietė. Viso $20. Draugiškai, J. J. Mockaitis.

Plymouth, Pa.

LLD 97 kp. susirinkime Ona Krutulienė pakėlė Laisvės šėrininkų suvažiavimo reikalą, buvo paremtas ir apkalbėtas. Po apkalbėjimų, pasirodė, kad visi Laisvės skaitytojai ir kuopos nariai pilnai sutinka ir užgiria šiandieninę Laisvės redaktorius, raštus ir politinę kryptį - pakraipą. Taipgi sveikiname Laisvės personalą ir suvažiavusius delegatus, linkime kad Laisvė ilgai, ilgai gyvuotų. Čia randate $5. Draugiškai M. Navickienė, prot. sekr., ir V. Žilinskas, fin. sekr.

Short Hills, N. J.

Sveikinu Laisvės suvažiavimą drauge su visais jo delegatais. Mano troškimas tas pats kaip ir jūsų draugai, kad Laisvė gyvuotų ilgai ir kovotų prieš visas blogybes. Gaila, kad negaliu dalyvauti, tai bus pirmas suvažiavimas kuriame nebūsiu. Mano "čeverykas" turi "arthritis", tai tiesiąją kojąnegaliu apauti. Čia rasite $10. Draugiškai, J. Stanelis.

Brockton, Mass.

Sveikiname Laisvės šėrininkų suvažiavimą su geriausiais linkėjimais dėl darbo žmonijos, apšvietos reikaluose, kad Laisvė ir ant toliau eitų teisingu keliu lietuvių progresyvių labui. Čia randate $51. Po $10 — LLD 6 kp., Moterų Apšvietos Klubas, Konstancija Kalvelienė, George Shimaitis. Mr. ir Mrs. J. K. Sireikis, $5. Po $2—Marijona Gutauskienė, Antanas Raila. Po $1—M. Valantukevičienė ir Izabelė Tenukas. Draugiškai, George Shimaitis.

Kiti sveikina suvažiavimą:

Petras ir Ona Cibulskiai, Maspeth, N. Y., $5.

Julius Žukas, Worcester, Mass., $5.

S. F. Smith, Los Angeles, Calif., $5.

Juozas Pavilonis, Chicago, Ill., $5.

St. ir Mary Meison, Miami, Fla., $5.

New Haven, Conn.

LLD 32 kp. sveikina Laisvės suvažiavimą su $25. Linkime ilgiausios ir laimingiausios ateities. Draugiškai, J. Koncas, už kp. valdybą ir narius.

Great Neck, N. Y.

Sveikiname šį Laisvės dalininkų suvažiavimą ir linkime, kad suvažiavimas padarytų gerus ir naudingus nutarimus, ypatingai dėl sustiprinimo ir palaikymo laikraščio. Todėl, malonėkite priimti nors šią dovanėlę $20. Aukojo: Po $5— J. Kupčinskas, P. Bečis, F. Klaston. Po $2: M. Adomonis ir M. Giedrynas. A. Simokaitis, $1. Draugiškai, P. Bečis.

Essex, Conn.

Gerbiami Laisviečiai: Sveikinu jus, ir drauge visą Laisvės spaudos susirinkimą. Linkiu geriausio pasisekimo. Taipgi sveikinu visą Laisvės personalą ir rašėjus, linkiu geros sveikatos, ilgai gyventi, ir dirbti visuomeninį darbą. Čia randate $10. Draugiškai, smuikininkas Alexaitis.

Rochester, N. Y.

Sveikinu suvažiavimo dalyvius ir visus laisviečius. Tikiuosi, jog jūsų tarimai ir darbai užtikrins, kad Laisvė mūsų namus lankys dar ilgus metus. Siunčiu dovaną $5. Viktorija Bullienė.

Brooklyn, N. Y.

Sveikinu suvažiavimą. Linkėdama, kad Laisvė ilgai gyvuotų, įteikiu dovoną $5. Ievutė Gailiūnienė.

Maspeth, N. Y.

Esu serganti ir negaliu dalyvauti kartu su jumis, brangūs Laisvės skaitytojai ir visas Laisvės štabas. Sveikinu visus, ir linkiu gyvuoti ilgus metus. Aš, su savo vyru Vincu įteikiame dovaną $11. Draugiškai, Konstancija Karlonienė.

Brooklyn, N. Y.

Moterų Klubas sveikina Laisvės dalininkų suvažiavimą su $10. Linkime geriausių pasekmių Laisvės gerovei, ir kad mus ilgai lankytų laikraštis. Taipgi linkime leidėjams stiprios sveikatos. Brooklyno Liet. Mot. Klubas.

So. Boston, Mass.

Jonas Grybas dalyvavo spaudos bankete, vasario 8 d., Bostone ir jis parvežė dovanų, nuo sveikintojų, kurie prašė pridėti prie suvažiavimo raporto. Tad sekami sveikina Laisvės suvažiavimą ir aukojo: Po $5 — J. Usavich, R. ir B. Čiuberkiai, J. Matulavičius, F. ir A. Kvetkauskai, G. ir V. Kvetkauskai, Du bevardžiai, J. Sunkus, M. Dawnis, Elizabeth Repshis, P. Niukas, J. Jaunutis, A. Dambrauskas, M. ir K. Kazlauskai, S. ir J. Rainard. Po $3: T. Brosky, E. Likienė. Po $2: S. Einikis, K. Kaliošis, J. Butkus, Helena Belekevičienė, Agnes V. Vaškienė, E. Freimontienė, B. Žukauskienė. Po $1: A. Zankus, Daugirdas, J. Blažonis, Kavaliūnienė, Antanas Smulskis, J. Smith, Gabriūnienė, J. Kudirka, D. Mačiulaitis, H. Thomas. Nuo valgių pelnas $45.35. Viso $147.35.

Ludington, Mich.

Sveikiname Laisvės personalą, suvažiavimo delegatus, linkime kad pravestumėt geriausius tarimus mūsų laikraščiui, ir kad būtų galima Laisvę palaikyti ilgus metus. Mums geriau patinka dabartinė Laisvė, negu kai ėjo dienraščiu. Čia randate $2. Draugiškai, Mary ir Petras Smalsčiai.

Montreal, Canada

Laisvės Dalininkų Suvažiavimui. Brangūs Draugai Delegatai-ės! Sveikiname šį suvažiavimą ir linkime pasekmingai išdirbti planus, kad Laisvė dar ilgai, ilgai gyvuotų, skleisdama darbo žmonėms apšvietą ir taiką pasaulyje! Kartu su pasveikinimu siunčiame ir $10. Su geriausiais linkėjimais, Montrealo LLD Sekr. L. Kisielis.

Chicago, Ill.

Laisvės B-vės Dalininkų suvažiavimui. Draugai ir Draugės! Chicagiečių vardu sveikiname jūsų suvažiavimą. Neabejojame, kad jis bus pasekmingas. Chicagiečiai veikliai dalyvavo Laisvės vajuje. L. Prūseiką pakeitė Blaškienė.

Šiame laiške siunčiame čekį vertės $233. Tai chicagiečių aukos, tai sveikinimas Laisvės suvažiavimui. Nors Laisvė šiuo laiku neina kasdien, bet jos įtaka Chicagoje padidėjo. Rūpinkimės, kad Laisvės pulsas plaktų Chicagoje smarkiai. Mums rodosi, kad jau atėjo laikas, kada visi mūsų spaudos mylėtojai prenumeruotų ir Laisvę ir Vilnį. Parodykime dar daugiau solidarumo, dar daugiau visapusio rūpestingumo abiems laikraščiams. Visiems draugams linkime geros sveikatos. Tegyvuoja Laisvė! Draugiškai, Paulina Blaškienė, J. S. Mažeika.

Pačiame suvažiavime dovanų gauta sekamai:

M. Simonavičius, B'klyn, N. Y., $30.

V. ir V. Bunkai, B'klyn, N. Y., $25.

A. Zavišius, Jersey City, N. J., $15.

Lukšių Antanas, $13.

K. Milinkevičius, B'klyn, N. Y., $10.

Juozas Zajankauskas, B'klyn, N. Y., $10.

Aido Choras, Richmond Hill, N. Y., $10.

LLD 185 kp., Rich. Hill, N. Y., $10.

LLD 6-a Apskr., $10.

K. Petrikienė, B'klyn, N. Y., $10.

A. ir D. Veličkai, Rego Park, N. Y., $10.

Anna Quater, New York City, $10.

A. Globičius, Kearny, N. J., $10.

B. ir W. Keršuliai, B'klyn, N. Y., $10.

Domicelė Gabalis, Queens Village, N. Y., $10.

S. Sasna, B'klyn, N. Y., $10,

Jonas Jr. $10.

Anna Phillipse, Stamford, Conn., $10.

J. ir K. Rušinskai, Jackson Heights, N. Y., $10.

Iš virtuvės, $9.

J. Pocius, Paterson, N. J., $6.

F. Kazokienė ir Suzana, Jamaica, N. Y., $6.

Kazys Balčiūnas, Richmond Hill, N. Y., $5.

P. Babarskas, Hollis, L. I., $5.

LDS 13 kp., Rich. iHll, N. Y., $5.

Jonas Petkus, New Haven, Conn., $5.

A. Kalakauskienė, B'klyn, N. Y., $5.

M. ir E. Liepai, Woodhaven, N. Y., $5.

K. ir J., B'klyn, N. Y., $5.

A. Zalner, Philadelphia, Pa., $5.

M. Stakoff, B'klyn, N. Y., $5.

P., ir N. Ventai, Forest Hills, N. Y., $5.

V. ir O. Čepuliai, B'klyn, N. Y., $5.

B. ir K. Briedžiai, Forest Hill, N. Y., $5.

Napoleonas Kisielius, B'klyn, N. Y., $5.

S. V., Richmond Hill, N. Y., $5.

Chas. Devetzko, Laurelton, N. J., $5.

A. ir S. Matuliai, Jersey City, N. J., $5.

J. ir M. Kalvaičiai, B'klyn, N. Y., $5.

Stasys Rumša, B'klyn, N. Y., $5.

Anskiai, B'klyn, N. Y., $5.

Sophie Petkus, B'klyn, N. Y., $5.

Albina Mikalaus, B'klyn, N. Y., $5.

F. Klaston, Huntington, L. I., $5.

J. Kupčinskas, Great Neck, N. Y., $5.

P. Bechis, Great Neck, N. Y., $5.

V. Skodis, Richmond Hill, N. Y., $5.

O. ir F. Muzikevičiai, Bayonne, N. J., $5.

S. Radušis, Bayonne, N. J., $5.

LLD 1 kp., B'klyn, N. Y., $5.

W. O. B., B'klyn, N. Y., $5.

M. K., Woodhaven, N. Y., $5.

P. Višniauskas, B'klyn, N. Y., $5.

L. Gavrilovich, B'klyn, N. Y., $5.

F. ir D. Mažiliai, B'klyn, N. Y., $5.

Jurgis Nalivaika, B'klyn, N. Y., $5.

M. Stelmokas, Stirling, N. J., $5.

J. Balčiūnas, B'klyn, N. Y., $5.

J. Weiss, B'klyn, N. Y., $5.

P. Grabauskas, B'klyn, N. Y., $5.

K. Joneliūnas, B'klyn, N. Y., $5.

E. Liaudanskienė, Camden, N. J., $3.

J. M. Balaika, B'klyn, N. Y., $3.

M. S., Great Neck, N. Y., $2.

P. Kutkus, $2.

A. Bepirštis, B'klyn, N. Y., $2.

Wm. Patten, Gloucester Hts., N. J., $2.

H. Tureikienė, Phila., Pa., $2.

M. Adomonis, Great Neck, N. Y., $2.

M. Giedrynas, Great Neck, N. Y., $2.

A. Simokaitis, Great Neck, N. Y., $1.

Suvažiavimui viso aukų suplaukė $1,673.35. Tai graži suma pinigų. Širdingai dėkojame visiems, kurie taip nuoširdžiai apdovanojo laikraštį Laisvę ir tiems, kurie pasirūpino parinkti aukų.

Jeigu iš auktojų yra praleista keno pavardė, prašome tuojaus pranešti Administracijai (prašome nelaukti apie 3 ar 6 mėnesius, kaip paprastai kiti daro), mes tą klaidą atitaisysime.

Laisvės Administracija

Dr. J. F. Barisas

MĖNULIS IR JO YPATYBĖS

Daug raštų yra prirašyta apie mėnulį. Aš pats prieš keletą metų esu parašęs keturis straipsnius. Visų tautų poetai daug eilių ir eilėraščių yra parašę apie mėnulį. Poezija apie mėnulį, ar ji būtų lietuvių ar anglų kalbose, yra įdomi, žavėjanti. Iš lietuvių, man rodosi, Rojus Židžiūnas (Merkinės Vaidyla) daugiausiai, dažniausiai prisimindavo savo eilėse apie dausos kūnus, jų įdomumą ir grožį. Gaila, kad prie savęs neturiu jo eilėraščių. Rodosi, jau praėjo daugiau negu 40 metų, kai jis parašė eiles:

Dūmai rūksta,
Dangus niaukias
debesiais.

Štai vienas eilėraštis, kurį parašė garsusis Amerikos poetas Longfellow:

"See younder fire! It is the moon
Slow rising o'er the eastern hill.
It glimmers on the forest tips,
And through the dewy foliage drips
In little rivulets of light.
And makes the heart in love
with night.

Čionai prisimenu tik du poetu—lietuvį Rojų Židžiūną ir garsųjį amerikietį poetą Longfellow. Tikrai galima sakyti, kad kiekvienas poetas nesigaili rinktinių žodžių išreiškime savo jausmų apie mėnulio artistišką grožį ir įdomybę. Dar prieš istoriniais laikais žmonės domėjosi mėnuliu. Jau tada buvo daug visokių legendų.

Laikui bėgant, žmogus tobulinosi, pradėjo dar daugiau įdomautis, kodėl mėnulis keičiasi. Iš pat pradžios būva kaip koks lankas, vėliau kas dieną ir naktį didėja, auga, pasidaro kaip ratas. Senovės laikų mokslininkai žydai panaudojo mėnulį savo kalendoriams. Iš senovės žydų kalendoriaus išsivystė dabartinis mūsų kalendorius. Romėnai žydų kalendorių patobulino, prie mėnesių pridėjo vardus, kaip tai July ir August, kurie yra cesarių vardai.

"ŽMOGUS MĖNULYJE"

Ši legenda susidarė iš gilios senovės įvairių legendų apie mėnulį ir saulę. Reikia žinoti, kad tų laikų žmonės neturėjo teleskopo. Italas mokslininkas Galileo daug studijavo senovės Kinijos mokslą, ypatingai imperatoriaus Wu dinastijos optišką mokslą. Kita, Galileo mylėjo toli matyti, nes jis pats buvo trumparegys. Jo trumparegystė jį vertė gaubti stiklą, kad pasigaminus akinius, su kuriais jis galėtų toli matyti. Pasidaręs akinius, mokslininkas Galileo išgaubė dideliuose stikluose didesnes gaubas ir pradėjo studijuoti dausos kūnus.

1609 metais Galileo pagamino savo rankomis pirmutinį teleskopą. Kuomet mokslininkas nustatė savo rankomis pagamintą teleskopą prieš mėnulį, jam pasirodė, kad ant mėnulio randasi daugybė kalnų, kraterių, urvų ir įvairių juodų ženklų. Juodi ženklai jam nebuvo aiškūs, nes jo teleskopas nebuvo pakankamai tobulai pagamintas. Tik vėliau kiti mokslininkai su tobulesniais teleskopais įžiūrėjo, kad tie juodi ženklai yra atspindžiai, reflekcijos tarp žemės ir mėnulio.

Nuo Galileo laikų pradėjo astronomija (mokslas apie žvaigždes) vystytis Atsirado daug naujų mokslininkų, optikų, matematikų, fizikų, chemikų ir taip palaipsniui išsivystė naujas mokslas apie dausos kūnus, kurį moksliškai užvadino *astronomija*. Teleskopas (astronomiškas žiūronas) -- paprastas, nėra sunkus pagaminti. Reikalinga stiklą išgaubti sferiškai ir cilindriškai, kad toli ir arti matyti. Prie šio darbo reikalinga šiek tiek žinoti algebrą, geometriją, mierą. Kad pagaminus didelį teleskopą, reikalinga gerai žinoti matematiką.

Su šių dienų dideliais, tobulais teleskopais mes galime matyti mėnulį, mieruoti jo kalnus, kraterius. Su vidutiniškais teleskopais mes galime maždaug tiek matyti mėnulį, kiek užėję ant didelio kalno matome per 30-50 mylių. Žinoma, regėjimas priklauso nuo dienos šviesumo. Daleiskime, jeigu zepelinas atsistotų priešakyje mėnulio, mes galėtume vidutiniško dydžio teleskopais zepeliną gerai matyti, kokioj padėtyj jis randasi. Vadinasi, astronomiškas mokslas, teleskopai panaikino visas senovės legendas apie "žmogų mėnulyje."

MĖNULIS—ŽEMĖS KAIMYNAS

Žemės gyventojai turi jaustis, kad mėnulis visatoje yra arčiausias žemės kaimynas. Senovėje taipgi buvo daugybė visokių legendų, būk tai visatoje nėra nieko daugiau, kaip tuštuma. Dabar astronomijos ir chemijos mokslai mus moko, kad visatoje nėra tuštumų. Visąta susideda iš daugybės įvairių dujų. Tos visatos dujos sudaro dujų didjūrius, okeaniško didumo. Mėnulis sukasi ant savo ašies ir keliauja aplink mūsų žemę, o mūsų žemė sukasi ant savo ašies ir keliauja aplink saulę. Pakilimas ir nupuolimas jūrų vandenų priklauso nuo mėnulio gravitaciojs, o ne nuo jūrų bangų ir vėjų. Astronomijos mokslininkai atidengė dėl visos žmonijos visatos įstatymus, su visatos įstatymų pagalba mes žinome, kad mėnulis keliauja aplink žemę.

Geometrijos mokslas mus moko, kad mėnulis sukasi eliptiškai, todėl nėra galimybės su teleskopu pamatyti kitą mėnulio pusę.

Mėnulis yra arčiausias dausos kūnas prie žemės. Bet ne visada jis yra vienodoje atstoje. Arčiausiai jis būna prie žemės už 221,-463 mylių, o toliausiai—už 252,710 mylių, kaip skelbia astronomai.

Pats mėnulis yra juodas (tamsus) dangaus kūnas, arba visatos planeta. Šviesa, kurią mes matome, priklauso nuo reflekcijos. Kuomet mėnulis randasi ant tos pačios pusės, kaip žemė ir saulė, tada toji mėnulio pusė būna apšviesta saulės. Kuomet mėnulis nusisuka toliau, tada vėl tamsioji mėnulio pusė būva prieš mus. Tada nieko negalima matyti nei su teleskopu. Astronomai juodąją pusę vadina "nauju mėnuliu." Gi iš tikrųjų niekados nėra naujo mėnulio.

Už poros naktų ir dienų mėnulis pereina tam tikrą kelionę ir tada jo mažytėlė dalelė vėl mums pasirodo apšviesta, kaip koks lanko pavidalas.

(Bus daugiau)

J. Jurginis, V. Mikučianis (26)

VILNIUS — Tarybų Lietuvos sostinė

(Tąsa)

Iš visų XVII amžiaus Vilniaus meno paminklų vertingiausia yra Petro ir Povilo bažnyčia Antkalnio priemiestyje, pradėta statyti 1668 metais ir užbaigta per aštuonerius metus. Pats pastatas niekuo ypatingu nepasižymi. Architektūrinė kompozicija nėra patraukli, tarp kupolo ir fasadinių bokštų proporcijų nėra reikiamo sąskambio, pats fasadas pernelyg išsikėtęs tiek lyginant jį su visuma, tiek su detalėmis.

Šis pastatas labiausiai yra vertinamas dėl savo vidaus skulptūrinių dekoracijų. Skulptūromis išpuoštos šios bažnyčios sienos, skliautai ir kupolo vidus. Vien žmonių figūrų iš balto stiuko (patvarios tinko masės) čia sukurta daugiau kaip du tūkstančiai. Pastato vidus klote apklotas vyrų, vaikų, moterų, riterių, istorinių ir mitologinių veikėjų figūromis, gausybės gyvų ir negyvų daiktų lipdiniais. Visi šie daiktai, gyvuliai ir žmonės nėra atsitiktinis mišinys. Jie susieti į ciklus, vaizduojančius religines scenas, Lietuvos ir Vilniaus istorijos fragmentus arba buitinius siužetus. Su giliu jausmu išreikšti kai kurie to meto Vilniaus gyvenimo vaizdai. Pavyzdžiui, "gailestingumo" scenoje atvaizduotas elgeta invalidas ir turtinga moteris aristokratė, viena ranka duodanti elgetai mažą pinigėlį išmaldos, o kita ranka tvirtai laikanti vainiką, kaip valdžios ir didybės ženklą. Petro ir Povilo bažnyčia—tai kūrinys, liudijąs to meto planuotojų, statytojų ir dekoratorių meninius užmojus ir nuostabų jų meistriškumą. Tai pastatas, jungiąs savyje architektūros ir skulptūros meną.

Vidų skulptūromis dekoravo apie 200 menininkų-meistrų, vadovaujamų skulptorių Pereti ir Gali, bet suplanuoto darbo jie nebaigė. Mirus šios bažnyčios fundatoriui, feodaliniam didikui Mykolui Pacui, ir pristigus lėšų, darbas buvo nutrauktas. Tik 1803 metais buvo sudaryta nauja dailininkų grupė, kuri turėjo atnaujinti ir užbaigti vidaus puošybos darbus. Šios grupės dailininkai atnaujino 120 metų sulaukusias skulptūras, pastatė laivo pavidalo sakyklą, du nedidelius altorius sankryžos kampuose, ir, neturėdami nei savo pirmtakų kūrybinio užmojo, nei pasiekę jų technikos lygio, nedrįsdami dekoravimą užbaigti didžiuoju altoriumi, kuris buvo reikalingas apvainikuoti visai pasato puošybai, savo darbą metė. Pastato vidaus dekoracijos taip ir liko neužbaigtos.

Antkalnio bažnyčios skulptūros, kaip ir pats pastatas, atliktos barokiniu stiliumi. Žmonių paveikslai statulose yra iki tam tikro laipsnio suidealinti. Betgi šitas suidealinimas, o taip pat ir tai, kad skulptūrų paskirtis buvo dekoruoti, pagražinti pastatą, nenustelbia realizmo pavaizduojant gyvulius, augalus, o taip pat žmonių išorę bei vidinius pergyvenimus . Kai kurių skulptūrų realizmą rodo, pavyzdžiui, ir tai, kad Marijos Magdalenos statuloje amžininkai atpažino vieno iš dekoratorių (Periti) žmoną.

Antkalnyje, netoli nuo Petro ir Povilo bažnyčios, yra feodalinių didikų Sapiegų rūmai (dabar juose yra ligoninė), pastatyti 1691-1697 metais. Juos dekoravo tie patys skulptoriai, kurie dirbo Petro ir Povilo bažnyčioje. Jie išlipdė kapitelius, karnizus, frizų ornamentus ir visa kita, ko reikalavo prabangi barokinė to meto architektūra. Antrame Sapiegų rūmų aukšte buvo vaišių salė, turėjusi net aštuonis langus. Jos perdengimą puošė didžiulės freskos, tapytos tuo metu Lietuvoje plačiai žinomo dailininko Delbenės, kuris dekoravo Kazimiero koplyčią Vilniaus katedroje ir Pažaislio vienuolyno bažnyčią. Kai kuriuose tų rūmų kambariuose buvo paauksuoti stiuko ornamentai, sienose įmūryti paveikslai, krosnys mūrytos iš spalvotų su herbais koklių. Kai kur buvo uosinio parketo grindys, o viename kambaryje — marmurinė asla. Kaip matyti iš inventoriaus aprašymų, rūmuose buvo daug granitinių statulų ir vazų. Feodalinių didikų galybei žlugus, Sapiegų rūmai ilgą laiką buvo apleisti, visi vidaus papuošimai sunyko, išliko tik išorinės vieno fligelio sienos ir parko vartai.

Vilniaus feodalinis didikas Dominikas Sluška 1691-1694 metais pasistatydino sau rūmus pakelėje iš Antkalnio į Vilnių, galima sakyti, Neries vagoje. Kalvą, skyrusią Antkalnį nuo miesto, jis liepė nukasti, akmenis ir žemes suversti į pilį. Pastatas turėjo keturis kampinius paviljonus, primenančius tvirtovės bokštus, laužytą mansardinį stogą. Dar ir dabar tebėra išlikę išoriniai jonėnų stiliaus piliastrai, iškelti per visus keturis trobesio aukštus. Sluškų rūmai dėl daugelio vėlesnių perdirbinėjimų tiek pasikeitė, kad vargiai begalima juos šiandien laikyti architektūriniu paminklu.

Tarp išlaikiusių savo pirminę formą kūrinių ypatingą vietą užima Pedagoginio instituto (buvusio Bazilijonų vienuolyno) vartai, kuriuos pastatė architektas Glaubicas XVIII amžiaus antrojoje pusėje. Tai toks Vilniaus dekoratyvinės architektūros kūrinys, kuriame vėlyvojo baroko žaismingumas prieina iki kraštutinumo. Čia visur, kur tik mes bepažvelgtume, susiduriame su banguotais paviršiais, su šviesos ir šešėlių žaidimu.

Kaip kitų miestų, taip ir Vilniaus architektūroje XVIII amžiaus pabaigoje įvyko persilaužimas. To amžiaus paskutiniame ketvirtyje Lietuvoje prasidėjęs feodalinio-baudžiavinio ūkio irimas ir besivystą kapitalistiniai santykiai veikė ir visuomenines pažiūras, krikdė feodalinę ideologiją ir tuo pačiu formavo buržuazinę ideologiją. Esama santvarka buvo visapusiškai kritikuojama. Susilaukė kritikos ir borakinė architektūra, kuri perkraunanti pastatus išgalvotais pagražinimais ir papuošimais, neišplaukiančiais iš konstrukcijos. Medininkų tarpe plito mintis, kad pastato grožį visų pirma sudaro jo būtinų dalių proporcijos, o ne dekoracijos.

Naujų pažiūrų įtakoje Vilniuje ėmė plisti klasikinė architektūra. Pirmasis šio stiliaus pastatas Vilniuje yra vienam univevrsiteto rūmų kieme 1782-1788 metais architekto Knakfuso perstatytoji astronomijos observatorija. Iš sienos plokštumos, neužmaskuotos jokiomis detalėmis, ryškiai ir simetriškai iškyla šio pastato cilindrinės kampinių bokštų formos, jo langų išpiovos stačiakampės, sugeometrintos. Betgi šalimais pristatyto viršutinio aukšto langų pagražinimai dar tebedvelkia baroku.

Ypatingo dėmesio verta ne tik universiteto rūmų išorinė architektūra, sudaranti uždarus kiemus, bet ir vidaus patalpų, ypač salių, išplanavimas ir apipavidalinimas . Universiteto rūmuose yra net šešios salės: kolonių, aktų, Smuglevičiaus, Lelevelio ir dvi — bibliotekos skaityklos. Vienos jų vertingos savo architektūra (kolonų, aktų, skaityklos salės), kitos, kaip Smuglevičiaus,—tapyba, dar kitos, kaip Lelevelio,—ir architektūra, ir tapyba.

Klasikinės architektūros, kuri Lietuvoje taip nedrąsiai gavo pradžią universiteto rūmuose, žymiausias platintojas Vilniuje buvo architektas Laurynas Stuoka-Gucevičius, Kupiškio apylinkių baudžiauninko sūnus. Akademijoje, perorganizuotoje į Lietuvos Vyriausiąją mokyklą, jis pirmas ėmė skelbti mintį, jog "statiniui kilnumo suteikia ne išgalvoti ir išmarginti pagražinimai, bet jo dalių santykiavimas su visuma ir tarpusavyje; nuo to priklauso ir statinio stiprumas." Stuoka sukūrė Vilniuje keletą įžymių architektūrinių pastatų, kaip Vilniaus Rotušės rūmus, kuriuose dabar yra Dailės muziejus, ir Vilniaus katedrą, neminint kitų, perstatymo, darbų.

Senoji katedra buvo barokinė. 1769 metais per audrą vienas jos bokštas griuvo; griūdamas jis įlaužė skliautus, užmušė keletą maldininkų ir taip sužalojo pastatą, kad reikėjo jį uždaryti. 1777 metais buvo pradėti katedros perstatymo darbai. Stuoka, nenugriaudamas ir nepakeisdamas kai kurių katedros koplyčių, turėjo sukurti naują pastatą, apvalkstydamas senuosius architektūrinius griaučius naujomis formomis. Siekdamas, kad pastatas būtų simetriškas, priešais barokinę, 1636 metais įrengtą Kazimiero koplyčią, šiauriniame pastato kampe jis pastatė kupolu dengtą zakristiją, iš lauko pusės kvadratinę, o viduje aštuonkampę. Tuo būdu, buvo galima išmūryti kupolą, atitinkantį Kazimiero koplyčios kupolą.

(Bus daugiau)

DIDELĖ ŠALIS

ĮSPŪDŽIAI IR PATYRIMAI

Antrąjį rašinėlį rašydamas sakiau, kad jei turėsiu laiko, ir vėl parašysiu nuo Ramiojo vandenyno pakraščių. Taigi dabar ir vėl rašau, taip sakant, trečiąjį žvilgsnį iš *Didelės Šalies*. Pirmas buvo nuo Philadelphijos iki Chicagos, antras nuo Chicagos iki Portlando, Oregon, o dabar trečias žvilgsnis bus iš paties Portlando miesto.

Kaip jau minėjau, mes atskridom į Portlandą sausio 17 d., 9 val. vakare. Inž. Edwardas Skralskis pasitiko tėvus, kartu ir mane, orlaivių stotyje. Buvo labai jauku ir malonu vėl susitikti su Edwardu, kurį tėvai augino ir dar tik apie dvidešimt metų atgal gėrėjosi jo pasisekimais moksle. Jis 1939 metais baigė M. I. T., antrojo karo metu tarnavo kariuomenėje kapitonu, o karui pasibaigus, dar mokėsi Harvardo Universitete ir gavo dar, be inžinerijos diplomo, pramonės administracijos laipsnį.

Jis vedė dar 1944 metais kuklią mergaitę airių kilmės. Dabar Edward ir Ruth, jo žmona, augina du sūnus ir dukrą—David 13-os, Onutę 7-ių ir Robertą 5-ių metų. Turi gražius namelius Oswego sekcijoje, Portlando priemiestyje. Edwardas yra vedėjas OMARK CORP. fabriko, kuris išdirba Oregon Saw Chain.

MODERNIŠKI PIŪKLAI

Oregon valstijoje ir kituose Amerikos miškuose, ypač Californijoje, auga labai stori medžiai. Skerspiūvis, mūsų protėvių vartotas, jau nebeatsako šių dienų reikalavimams. Čia ne vieta smulkmeniškai išdėstyti Oregon Saw Chain mechanizmą, bet tas piūklas vartoja gasolininį motorą ir jis gali nupiauti stačią pušį net iki 15-os pėdų diametro (storio). Tą retėžinį piūklą gali valdyti paprastai vienas žmogus, jei bent didžiusią—du žmonės.

Edwardo vedamas fabrikas samdo apie 500 darbininkų. Edwardas pašventė didesnę pusę dienos vedžiodamas mane po jo vedamas dirbtuves (jų yra dvi Portlande) ir rodydamas visas procedūras, kaip tie piūklai gaminami. To įrankio gamyba yra labai komplikuota, bet prie šių dienų moderniškų mašinų ir inžinierių, kurie dirba Edwardo vadovybėje toje įstaigoje, gabumų visos gamybos problemos išrišamos sklandžiai.

APIE PORTLANDĄ

Trumpai apie Portlando miestą. Jis randasi toli į šiaurę, didžiuosiuose šiaurvakariuose. Jis toje pačioje paralelinėje uostoje, kaip Bostonas ir Portland, Me., šiaurryčiuose. Bet čia ir žiemą oras švelnus, drėgnas. Net ir akmenys žaliomis samanomis apžėlę. Bet šio sausio 18-ą nereikia palto, užtenka lietpalčio. Sniego nėra. Avys priemiesčių apylinkėse ganosi lauke.

Šį miestą įsteigė 1845 m. du Naujosios Anglijos pionieriai — Francis Pettigrave iš Portland, Me., ir Lovejoy iš Boston, Mass. Čia atklajoję ir apžiūrėję galingosios Columbijos upės krantus, jiedu nutarė įsteigti miestą. Bet kaip jį pavadinti? Vienas sako Boston, kitas Portland. Metė pinigą aukštyn — "head or tail." Portlandietis laimėjo.

Portlandas savo šiauriniu šonu yra atsišliejęs į pietinį Columbijos krantą. Dabar jis turi apžergęs įtaką į Columbiją ir Willamette upes ir Oswego ežerą ir vis tolyn ir tolyn driekiasi į pietvakarius. Jo geografinė išvaizda yra labai panaši į Bostoną arba Portlandą, Me. Jis turi gerą prieplauką, kadangi Columbijos upe iš didžiojo Pacifiko, kuris tik 40 mylių nuo miesto, gali atplaukti didieji laivai. Portlandas su priemiesčiais turi apie 600,000 gyventojų, kas sudaro beveik pusę visų Oregon valstijos gyventojų.

GALINGOJI COLUMBIJA

Dar šiek tiek priminsiu apie galingąją Columbiją ir ant jos Bonneville tvenkinį, 40 mylių į rytus nuo Portlando. Columbia, jei ne didžiausia, tai viena iš didžiasių Amerikos upių. Ją dangoraižiai kalnai gainioja tarpkalnių kloniais. Ji prasideda kur ten Condos uolakalniuose, šimtai mylių nuo Pacifiko vandenyno. Ji siurbia nesuskaitomus milijonus kibirų vandens iš Canados ir Jungtinių Valstijų sniegais dengtų baltakepurių uolinių kalnų ir neša sraunia srove į tyvuliuojantį Pacifiką. Ji griauna uolinių kalnų šonus ir raižo Amerikos kontinentą gilia vingiuota vaga.

Apie 40 mylių virš Portlando į rytus atsirado vienas narsuolis uolos šlaitas ir pasakė galingajai Columbijai, kad jis iš jos kelio nesitrauks. Columbija apibėgo jį iš abiejų pusių, paskandino jo papėdę ir paliko jį viduryje srovės vos tik galvą kyšančiu iš vandens. Kiek laiko atgal vienas francūzų kilmės Amerikos karys, kapitono laipsnio, gavęs laikinį paliuosavimą iš karinės tarnybos, pradėjo tyrinėti Didįjį Šiaurvakarį. Jis surado tą uolinę salukę ir toliau nuo upės ežerą. Jis užrašė jų vietą savo dienyne, ir vėliau tos vietos tapo pavadintos jo vardu — Bonneville ežeras ir Bonneville sala.

Amerikos valdžia 1936 m. už $84,000,000 prie tos salukės pastatė tvenkinį ir įrengė 500,000 kilovatų pajėgos elektrinę.

Ant salukės yra įrengtas gražus parkutis ir administracijos pastatėlis. Žiūrint žemyn link Pacifiko, kairėj yra 10 hidroelektros turbinų ir didelis šliuzas, kuris perkelia didelį laivą, plaukiantį prieš srovę, per tvenkinį. Dešinėje randasi eilė plieninių durų, kurios, reikalui esant, sulaiko pusę Columbijos vandens ir siunčia jį per turbinas. Bet esant vandens perviršiui, tos durys atidaromos ir papaleidžiamas per jas vanduo. Tos hidroelektrinės stoties pajėgumas visuomet vienodas, kadangi potvynių laiku tik pusė Columbijos vandens tesuvartojama. Sausros laiku mechaniškai užtvenkia pusę vagos, o likusi turbinų pusė gauna tiek pat vandens.

KEISTAS ŽUVŲ PAPROTYS

Dar vienas labai įdomus dalykas Bonneville tvenkinyje, tai žuvų kopėčios. Tam tikrų rūšių žuvys, daugumoj salmonai, užaugę Pacifiko vandenyne, nuo 5 iki 15 svarų, plaukia atgal prieš Columbijos srovę į tas Columbijos upėj vietas, ar į ją įtekančius upkošnius, kur jos yra gimę. Jos plaukia ne tik desėtkus, bet gal ir šimtus mylių prieš srovę, kad suradus savo gimtinę. Kaip jos tuos priešsrovinius kelius suranda, tik jos vienos težino. Jos, sugrįžę į savo gimtinės uolos urvą, deda kiaušinėlius, iš kurių naujos jaunos žuvytės perisi. Yra sakoma, kad tos senos žuvys, atlikę savo reprodukcijos užduotį, ten ir miršta.

Tos senos žuvys gali plaukti prieš srovę šimtus mylių. Bet per 70 pėdų aukščio tvenkinį jos negali peršokti. Taigi joms ten ir yra padarytos taip vadinamos "kopėčios" pro tvenkinio šalį. Tos "kopėčios"susideda iš labai lėkščių laiptų, kuriais vanduo bėga žemyn, bet žusis iš lėto gali plaukti prieš tą srovę . Taip jos ir keliauja į savo gimtinę. Jos turi perplaukti per eilę tam tikrų elektra apšviestų durelių. Ties kiekvienomis tų durelių sėdi žmogus ir skaito jas, užrašydamas jų skaičių ir rūšį. 1957-ais metais jų buvo priskaityta virš trijų ketvirtadalių milijono; pernai — apie milijoną tų grįžtančių veislinių žuvų.

Jaunoms žuvelėms, grįžtančioms į Pacifiką, nereikia kopėčių; jos nusirita žemyn per viršų tvenkinio arba išlenda su vandens srove per didžiules turbinas.

Tai tiek apie Portlandą, kuriame apsistojau tik penkioms dienoms. Sausio 22 d. su Skralskiu, kuriam jo sūnus padovanojo automobilį, važiuosim į Californiją — link San Francisco ir tolyn. Jei bus kas įdomaus, vėliau bandysiu ir toliau pasidalinti įspūdžiais apie Didelę Šalį.

Bevardis

Įsigykite Labai Svarbų Metraštį

"VILNIES" KALENDORIŲ

Išleido Dienraštis Vilnis
Sutaisė Leonas Jonikas

Labai svarbus kūrinys, kuris reikalingas kiekvienos kultūriškos šeimos namuose. Daug įvairių informacijų, kurias, reikalui esant, atsiskleidei knygą ir turi po savo akimis.

Turiningas raštais iš įvairių mokslo sričių ir yra gražios poezijos žymiausių lietuvių poetų.

Puslapių 128 **Kaina $1.00**

GAUNAMAS "LAISVĖS" KNYGYNE
110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Užsisakantiems iš kitur persiuntimą apmokame.

Laiškai iš Lietuvos

Mikas Mačionis, iš Newark, N. J., gavo laišką savo 74 m. amžiaus sesers Petronėlės ir švogerio Liudviko Jurelevičiaus iš Vazgirdonių kaimo, Varėnos rajono. Žemiau dedame iš laiško ištrauką, kur kalbama apie visuomeninius reikalus. — *Red.*

—:—

O dabar, Mikuli, parašysiu, kur randasi mūsų kolūkis. Jį sudaro sekami kaimai: mūsų, Vazgirdonių kaimas, Jakėnų, Aukštakalnių, Milėtonių, Pariečių ir Mašauskų. Kolūkis nėra biednas. Yra kolūkio klubas, skaitykla, šokių salė jaunimui pasilinksminti ir pašokti, taipgi salė visokioms prakalboms. Čia esti visokie susirinkimai, kolūkiečių pasitarimai ir tt. Visa tai yra buvusio Kopco dvaro namuose. Čia rodomi kino filmai, vaidinimai. Pas mus gyventi linksma, ypač vasarą, kai esti šilta. Tada palei Pabenikių kaimą ežero saloje, beržyne, būna vakaruškos. Beržynas gražiai išvalytas, palikti tik gražūs beržai, kurie sudaro puikų vaizdą.

Mūsų kolūkio arklidė pastatyta Vazgirdonyse. Tai gera vieta arkliams, visi patogumai ant vietos. Arkliams įtaisytos ir girdyklos. O vasarą ganome arklius palei Babriškių upę, o kai javus nuima, tada visur. Tai, ot, koks mūsų kolūkis — su visokiais patogumais ir su geromis kolūkiečiams sąlygomis.

O kai rašai apie radiją, Mikuli, daug kas radijo priimtuvus turi, o mes neturime. Pas mus kas turi radijo priimtuvą, tai turi ir akumuliatorių prie radijo priimtuvo, ba be akumuliatoriaus priimtuvas neveikia. Mat, pas mus kaimuose dar nėra elektros.

Jūs, brangus Mikuli, žadate mums prisiųsti radijo priimtuvą, bet tai daug jums kaštuotų, kadangi akumuliatoriai labai sunkūs, tai daug kaštuotų paštu persiuntimas.

O dabar, Mikuli, ačiū jums už laikraštį "Laisvę." Yra joje daug ko įdomaus pasiskaityti. Taipgi ačiuojame jums už patarimą Petronėlei dėl vaistų. Jūsų patarimą pildome, tai ji kol kas jaučiasi ant krūtinės daug geriau . . .

Linkėjimai jums nuo visos giminės!

Gyventojų patogumui

KAUNAS. — Miesto gatvėse pasirodė nauji vyšnios spalvos autobusai markės "Ikarus 66." Dideli, ištaigingi, vengrų gamybos autobusai, pritaikyti miesto vidaus susisiekimui. Mašinoje yra 70 vietų, iš kurių 28 sėdimos. Didžiuliai langai praleidžia daug šviesos. Kelevių patogumui autobuse įrengtos trejos durys. Iš viso gauta dešimt tokių mašinų.

PROŠVAISTĖS

Širdį Jaudinanti Jono Kaškaičio

Poezija

Taipgi trumpa autoriaus biografija, kuri labai įdomi

Knyga iš 330 puslapių
Kaina tik $1.50

Laisvė
110-12 Atlantic Ave.
Richmond Hill 19, N. Y.

SCRANTON, PA.

Pittstono tragedija

Sausio 22 dieną žaibišku greičiu baisi žinia perbėgo ne tik visą mūsų šalį, bet ir kitas šalis ir žemynus, kada Susquehanna upė prasilaužė į anglies kasyklą. Po didelio šalčio ir staigaus atolaidžio — liūčių, ši upė pakilo apie penkiolika pėdų aukščio ir šalia Pittstono, Port Griffith, Knox anglies kasyklon pralūžo didelė praraja, apie 30 pėdų diametriškai, ir upės vanduo su ledais pradėjo baisiu sūkuriu veržtis kasyklon, kur dirbo 52 darbininkai, iš kurių 12 ir žuvo. Tie, kurie išsigelbėjo, pasakoja baisius dalykus.

Laikraščiai kasdien prirašo špaltas apie tą baisią tragediją. Daugelis stato klausimą: keno už tai kaltė? Daug prikalba apie būsianti tyrinėjimą, kad surasti kaltininką. Vienok niekas nedrįsta tiesioginiai pasakyti ir pirštu parodyti į kaltininką, nors tą kaltininką visi mato. Kaltininkas ne kas kitas, kaip tik tos kasyklos operuotojas, nors jis ir sakosi, kad jo sąžinė švari. Kiekvieno plėšiko ir žmogžudžio sąžinė "švari." Prieš 12 metų toj pačioj kasykloj dujų eksplozijoj žuvo 9 darbininkai, ir tada to gaivalo sąžinė buvo "švari." Kasyklą operuoja tik du žmonės, ir tik pelnas jiems stovi pirmoj vietoj. Bet čia kyla klausimas: kur gi buvo valstijos kasyklų inspektorius? Kodėl jis leido taip plačiai ir toli po upe iškasti anglį?

Išdirbęs anglies kasyklose daug metų, pusėtinai gerai žinau, kaip tie valstijiniai kasyklų inspektoriai prižiūri kasyklas. Ir jeigu praraja atsivėrė apie 30 pėdų viršuje, tai anglies sluoksnyje ji buvo nemažesnė kaip 50 pėdų; tą patvirtino ir karinis inžinierius. Galima įsivaizduoti, kokia didelė atsivėrė skylė, kad suvertė 33 gelžkelio anglims gabenti vagonus ir 400 mažų, kasyklinių vagonėlių, šimtus tonų šieno, akmenų, medžių ir žemių, kad užpildyti tą baisų prakiurimą. O upė dar nebuvo pasiekusi pačios aukštumos — 22 pėdų. Po kelių dienų atsivėrė ir antra praraja, tik laimė, kad upė jau buvo atslūgusi, o įgriuvimas truputį toliau nuo upės krašto. Ir antroji praraja nebuvo mažesnė už pirmąją. O tas parodo, kad kasyklos operuotojai nepaisė jokios apsaugos, nei gyvybių, o tik didesnio pelno savo kišenei.

Ir štai kokia iš to pasėka: vandens subėgo, apskaičiuojama, į kasyklas nemažiau kaip 40,000,000,000 galionų, kas sudarytų ežerą apie penkių mylių ilgio, mylios pločio ir 10 pėdų gylio. Tūkstančiai mainierių liko be darbo ilgam laikui, 12 šeimynų be duondavių. Tai baisus dalykas, kad dėl dviejų pelnagrobių turėjo taip atsitikti. Tai vaisius kapitalistinės tvarkos, kapitalistinio godumo!

Kada arkliai jau išvogti, tai bandys užrakinti tvartą. Valstijos seimelyje jau daug visokių sumanymų, įnešimų, kaip ateityje išvengti tokių nelaimių. Bet ar iš to bus kiek naudos, tai tik ateitis galės parodyti. Juk valstijos inspektoriai ir dabar prižiūri, inspektuoja kasyklas, bet kas iš to? Ir dabar inspektoriai atsilanko kasyklų raštinėn, pasikalba su vyriausiu užveizda, užsirūko po cigarą ir . . . kasykla saugi.

Pamenu, išdirbau vienoje kasykloje šešerius metus, o tik vieną kartą atsilankė valstijos inspektorius. Betgi prieš atsilankant, jau dviem savaitėm iš anksto bosai žinojo ir lakstė, viską taisė, kad tik būtų geriausioje tvarkoje: išdalino mainieriams mažas baterejas, išdavė vielas nusitiesti darbavietėse, kad parodyti, jog mainieriai nevartoja padegančių knatų eksloduoti dinamitą bei paraką, ale elektrines baterejas. Inspektorius atėjo ir, nieko net nepaklausęs, tik apsidairė ir šėjo. Reiškė, kad kasykloje viskas tvarkoje, saugu. Gi sekančią dieną mainieriai atidavė bosams visas baterejas ir vielas. Reiškia, tokia inspekcija — tai tik komedija, farsas. Tai gal tik tiek reikš ir nauji įstatymai bei potvarkiai. Kol kapitalistinė pelno sistema egzistuos, žmogaus gyvybė—niekas!

Vienok kiek buvo kasyklose katastrofų praeityje ir kiek nusinešė gyvybių, bet šioji Pittstono katastrofa yra pati didžiausia ir labiausiai sukrėtė ne tik mūsų šalį, bet ir kitas. Dar tik valanda prabėgo po to baisaus įvykio, o iš Anglijos jau telefonu šaukė ir teiravosi apie įvykį pačioje katastrofos vietoje. Tas tik parodo, kaip tas atsiliepė ir kitose šalyse į anglies kasyklų reikalus bei saugumą. Ir nors kalbama apie visokius įstatymus kasykų saugumui, vienok tas nesugrąžins dvylikai šeimynų duondavių. Ir už tą viską kaltė lygiai puola kaip ant godišiaus pelnagrobio, taip ir ant valstijos ir valstijos inspektorių, kurie viską praleidžia pro pirštus.

Ex-mainierys

Philadelphia, Pa.

Iš Pennsylvanijos sostinės Harrisburgo darbininkų ir pramonės skyrius praneša, kad valstijoje bedarbių skaičius sumažėjo pabaigoje praėjusio sausio mėn. Sakoma, kad dabar pašalpą ima 348,119 bedarbių. Prieš kelias savaites buvo išmokama 352,208 bedarbiams pašalpa. Tik per vieną paskutinę sausio mėn. savaitę buvo išmokėta ilgalaikiams bedarbiams $7,279,943, o laikiniams bedarbiams išmokėta $1,614,373. Nusiskundžiama, jog bedarbių fondo iždas labai žemai išsekęs. Iždė yra tik 97 milijonai dolerių.

—:—

Vasario 6 d. vakare Tapybos ir Dailės muziejuje įvyko puikus muzikos ir dainų festivalis. Publikos prisirinko arti 3 tūkstančių.

—:—

Valstijos ir miesto biednųjų pašalpoms fondo pareigūnai rimtai svarsto apkarpyti (sumažinti) pašalpas povainikėms motinoms. Sakoma, kad mieste tokių neištekėjusių motinų yra daug. Randasi tokių, ką turi po dvejetą, trejetą ir ketvertą vaikų. Jos pačios su tiek vaikų nebegali sau pragyvenimo užsidirbti, tad gauna iš labdarybės fondo pašalpas. Kai kurie labdarybės pareigūnai išsireiškė, kad daugelis neištekėjusių motinų esą ištvirkėlės. Pasigauti vieną kūdikį skaitoma nelaime, bet kai kurios turi iki keturių, tai jau . . .

M. N.

Lowell, Mass.

Prieš Kalėdas čia užsidarė River Brook vilnonių audinių fabrikas. Užsidarė ant visados. Dirbo vilnonius blanketus apie rketui šimtai darbininkų. Jie dabar bedarbiai. Taigi darbininkai gavo Kalėdoms geras "dovanas." Žiemos metu reikia šilčiau apsirengti, apšildyti butą, o pinigų nėra. Taigi vargelio turės nemažai.

—:—

Daugelis senų lietuvių miršta. Trys laisviečiai serga. J. Zubrauskas gavo širdies ataką ir yra Lowellio General ligoninėje. Išbuvo ten tris savaites, tai dabar geriau jaučiasi. A. Drazdauskas, didelis Laisvės patriotas, sunkiai susirgo. Bet ir jis po biskelį eina geryn .Laisvės vajininkas J. Blažonis, girdėjau, turės pasiduoti į ligoninę. Bus lengvai operuotas. Visiems trims ligoniams linkiu pilnai susveikti.

—:—

Pirmiau LDS 110 kuopos nariams: kurie dar nemokėjote mokesčių į Susivienijimą, prašau pasimokėti, kad nebūtumėt suspenduoti.

—:—

Laisvės skaitytojai, kurie turite giminių Lietuvoje, užsakykite jiems Laisvę. Jiems ji patinka. Aš užrašiau švogeriui, tai gavau laišką iš Lietuvos; kiti taipgi prašo, kad ir jiems Laisvę užsakyčiau.

Lowellietis

Hartford, Conn.

Prieš apie porą savaičių mūsų miesto žmonės matė puikų spektaklį, kurį atliko Tarybų Sąjungos artistų grupė "Beriozka." Žmonių buvo labai daug, sakoma, apie 6,000. Visi tikietai buvo išparduoti, o jie buvo nepigūs. Mano duktė su žentu užsimokėjo po $7. Bet jiedu sako, kad tokio spektaklio jie dar nebuvo matę savo gyvenime.

KITAS DALYKAS

Tą patį vakarą per televiziją Sullivano programoje matėme kitą didžiulę grupę tarybinių artistų, tai Moisiejevo šokėjų atliktus darbus. Hartfordo žmonės ilgai atsimins ir šią programą.

A. K.

Lawrence, Mass.

Šeši CIO lokalai surengė savo nariams banketą; jiems niekas nekainavo. Ten pat prisiegdino naujus komitetus 1959 metams. Žmonių dayvavo bankete 980. Valgė ir gėrė, kiek kas norėjo. Banketas buvo šaunus. Buvo ir orkestras. Kas norėjo, puikiai pašoko. Kuomet CIO organizavosi, man teko būti organizatorium, tai ir dabar tenka su tais žmonėmis sueiti. Daug kas persimainė. Dabar organizuoti darbininkai bosų nesibijo, o tuomet kai kurie darbininkai bijodavosi organizatorių įsileisti į stubą.

Tais laikais daug unijų organizatorių nukentėjo. Dabar kitaip. Dirbsiu unijai, kiek galėsiu ir kitiems pasakysiu, kaip buvo sunku anuo metu organizuoti darbininkus. Sakau jauniems ir seniems darbininkams: geriau vėliau susiprasti, negu niekad!

—:—

LLD 37 kuopa ir LDS 125 kuopa abidvi nutarė surengti puikią vakarienę ir parodyti iš Lietuvos tris filmus. Tai įvyks balandžio 18 d. Maple parke. Bus gera proga vietos ir apylinkės lietuviams pamatyti Lietuvą filmuose. Tie filmai bus: "Žydėk, jaunyste!" "Urugvajaus lietuvių delegacija Lietuvoje" ir "Meno dekada Maskvoje." Filmai kalbantieji. Visa tai galėsite matyti už tą patį tikietą į vakarienę. Tai bus šeštadienis. Prasidės 5 val. vakaro. Pirmiau bus vakarienė, o po jos — filmai. Įžanga tik $2.

Įsigykite tikietus iš anksto.

—:—

Kurie dar neturite Vilnies kalendoriaus, tai dar galite pas mane gauti, turiu keletą egzempliorių. Kalendoriuje telpa daug svarbių straipsnių, taipgi Lietuvos žemėlapis. Kurie norite kalendorių įsigyti, patelefonuokite: 5-5809.

S. Penkauskas

Minersville, Pa.

K. Senkus su savo žmona, taipgi ir Jim Krosnickas išvažiavo į Floridą vakacijoms — pasišildyti ir pamatyti Floridos miestus, o ir pasimaudyti. Taipgi nori pamatyti draugus lietuvius, kurie ten gyvena. Linkiu jeims laimingos kelionės!

V. Ramanauskas

So. Boston, Mass.

Svetingas banketas

Vasario 8 d. sausas be sniego žiemos oras. Mes Worcesteriečiai penkiese leidomės į soutrbostoniečių rengiamą banketą Laisvės dalininkų suvažiavimui pasveikinti naudai. Jų banketas buvo pietų laiku, tai pradėjome pietauti kaip tik prieš antrą valandą.

Jų nedidukė svetainė, 318 Broadway, buvo pilnutėlė svečių. Pirminikas Jaunutis pabarškina į lėkštę ir prašo ramumo, pranešdamas, kad pirma valgymo reikės dainų programos pasiklausyti. Pirmiausia Ona Mineikytė sudainuoja gražiai, maloniai solo, po tam duetas —Julia Rainardienė ir Onutė — sudainuoja tris dainas. Jos kaip tikros lakštingalos pačiulbėjo, pianu akompanuojant jaunam vyrukui, kuris paskui ir solo gražiai paskambino pianu.

Pasivalgius skanius pietus ir sočiai, pirmininkas išsaukė nemažai draugų ką nors pasakyti. Pirmiausia pakvietė Dr. J. Repšį, kad jis pasakytų, ar sveikas gi buvo maistas šiame bankete. Įdomu, kad visi kalbėjusieji įterpė humoro savo kalbose. Kadangi buvo svečių ir iš Richmond Hill, N. Y., kaip tiesioginių atstovų iš Laisvės — J. Grybas, C. Briedis ir kiti — ir kadangi vakarykščiai jau buvo atsibuvęs Laisvės dalininkų suvažiavimas, tai jie ir raportavo apie tai: Laisvės finansinis stovis geras, tik ateinantis persikraustymas į kitą vietę gerokai nusems iždą šiemet, tad aukos vis dar reikalingos. Šio banketo nedidelis skaičius dalyvių sudėjo aukomis virš šimto dolerių. Šiuos žodžius rašantis irgi buvo iššauktas ką nors pasakyti, tai mano lyg ir tikslas buvo, kad dalyvaujant šioje bostoniečių sueigoje užbaigti susitarimą dėl filmų iš Lietuvos parodymo maršrūto, kas jau buvo man pavesta nuo gruodžio 28 d.

D. J.

Žinios iš Lietuvos

Meno saviveiklai

VILNIUS. — Respublikiniai liaudies kūrybos namai išleido naują dainų rinkinį chorams "Dobilėli žalialapi." Rinkinyje patalpinta dešimt naujų, daugumoje niekur anksčiau neišspausdintų dainų. Tai V. Paketuro "Taikos lopšinė," V. Budrevičiaus "Ar žinai," Just. Bašinsko "Miežio grūdas," P. Šližio "Gimtinės beržai," J. Navakausko "Prie Baltijos jūros," R. Žigaičio "Ošia sodai žali."

Kūrinys išleistas 2 tūkstančių egzempliorių tiražu.

Puikią dovaną respublikos meno saviveiklos dalyviams neseniai paruošė Lietuvos LKJS Centro Komitetas, išleisdamas dainų rinkinį chorams "Gyvuok, šaunusis komjaunime." Čia išspausdinta 17 lietuvių ir kitų tautų kompozitorių dainų.

Šiomis dienomis iš spaudos taip pat išėjo repertuaras kanklių ansambliui. Leidinyje išspausdinta J. Švedo pjesė kanklėms "Platūs laukeliai," A. Balčiūno aranžiruotas liaudies šokis "Kalvelis" ir Juozo Gaižausko pjesė kanklių ansambliui.

Vietoje medinių stulpų — gelžbetoniniai stiebai

KAUNAS. — Per artimiausius septynerius metus elektros energijos sunaudojimas Lietuvoje padidės daugiau kaip trigubai. Bus užbaigtas kaimo elektrifikavimas.

Iki šiol žemės ūkis gaudavo energiją iš nedidelių šiluminių elektrinių ir hidroelektrinių. Dabar respublikos energetikai nusprendė nebestatyti nedidelio galingumo jėgainių. Kaimas bus elektrifikuotas prijungiant elektros energijos vartotojus prie sudaromos visos respublikos energetinės sistemos Lietuvoje. Visoje respublikoje tiesiamas platus elektros linijų tinklas, kuris energiją gaus iš sujungtų galingų energetinių įrenginių. Iki 1965 metų kasmet bus nutiesta tiek elektros linijų, kiek jų iš viso buvo 1957 metais. Vien tik aukštos įtampos linijų ilgis padidės 10 kartų, o žemos įtampos linijų — šešis kartus.

Tokiam plačiam elektros linijų tinklui sukurti reikėtų pusės milijono kubinių metrų miško medžiagos. Be to, medinius stulpus po 4-5 metų reikėtų pakeisti. Specialiai sudaryta komisija, vadovaujama inžinieriaus Algirdo Stumbro, išstudijavo Ukrainos ir kitų tarybinių respublikų darbo patyrimą statant gelžbetonio stiebus vietoje medinių stulpų. Atrinktos geriausios tokių stiebų konstrukcijos. Šie stiebai stovės daugiau kaip 50 metų.

TŪKSTANTIS JONO RAGAUSKO PASKAITŲ

KAUNAS. — Aiškiai skamba salėje balsas. Susirinkusieji atidžiai klausosi įdomios paskaitos. Ją skaito aktyvus Politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugijos Kauno skyriaus lektorius Jonas Ragauskas. Iliustruodamas savo pasakojimą faktais, paimtais iš istorijos, iš Lietuvių tautos gyvenimo, jis demaskuoja reakcinę religijos esmę, jos daugiaamžę kovą prieš mokslą, prieš visa, kas yra pažanga.

Štai jau dešimt metų J. Ragauskas skaito paskaitas mokslinės - ateistinės propagandos klausimais. Ir visuomet jo pasakojimai įdomūs, juose gausu gyvų faktų . Daug medžiagos katalikų bažnyčios reakciniam vaidmeniui demaskuoti teikia lektoriui jo netolima praeitis.

Jonas Ragauskas — eigulio sūnus, įgijęs vidurinį mokslą, po pirmojo pasaulinio karo stojo į teologijos ir filosofijos fakultetą. Nebaigęs kurso, jis nuėjo mokytis į Kauno kunigų seminariją . Kai buvo įšventintas kunigu, J. Ragauskas kurį laiką buvo parapijos vikaru, vėliau dėstė tikybą gimnazijoje, tarnavo kariuomenėje kapelionu.

Dar tais laikais J. Ragauskas pastebėjo, kaip smarkiai dvasiškiai yra nutolę nuo liaudies. Jam nepatiko jų aristokratiškumas. O kai prasidėjo antrasis pasaulinis karas, ir J. Ragauskas pamatė žvėriškumus, kuriuos hitlerininkai vykdė su kunigų palaima, jo sąmonėje įvyko griežtas persilaužimas .

J. Ragauskas ėmė skaityti katalikų bažnyčios uždraustas knygas, susipažino su materialistine filosofija. Jis tampa įsitikinusiu ateistu ir daugiau nebegali likti Kauno kunigų seminarijoje, kurioje jis nuo 1944 metų buvo dvasios tėvu ir dėstytoju.

1948 metais J. Ragauskas, atsisakęs kunigystės, nusprendė paskirti savo gyvenimą katalikų bažnyčios reakcinei esmei demaskuoti. Per tą laiką jis perskaitė tūkstantį paskaitų. "Mokslas ir religija," "Religija ir moralė," "Religinių švenčių ir apeigų reakcinis turinys," "Religija pavergia moterį" — štai toli gražu ne visos temos, nušviečiamos J. Ragausko paskaitose. Jis lankosi darbininkų klubuose, kaimo kultūros namuose, mokytojų konferencijose, moterų ir jaunimo susirinkimuose. Ir visur jo laukia atidūs klausytojai.

Lektorius-ateistas parašė eilę knygų, pasakojančių apie tai, kaip bažnyčia kapitalizmo sąlygomis padeda išnaudoti darbo žmones. Jo spausdintuose darbuose demaskuojama krikščioniškoji "dorovė." Dabar jis rašo knygą, kurioje atskleidžia biblijos antimokslinę esmę.

New Delhi. — Indijos premjero Nehru dukra Indira vienbalsiai išrinkta į Kongreso partijos prezidento vietą.

SIUNČIANT

DOVANŲ PAKETUS Į USSR

Būkite tikri, kad jūs turite reikalą su autorizuota firma, ir užmokėkite tiktai patikrintą reikalautą sumą.

KREIPKITĖS TIKTAI Į TAS OFICIALIAI AUTORIZUOTAS FIRMAS išsiuntimui paketų.

Kainos ir aprokavimai visų yra tokie pat

Malonėkite kreiptis į tas firmas dėl detalių informacijų ir jų skyrių sąrašo:

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 South State Street, Chicago 4, Ill.
Telephone WAbash 2-9354

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.
135 West 14th Street, New York 11, N. Y.
Telephone CHelsea 3-2583

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
1991 Broadway, New York 23, N. Y.
Telephone LYceum 5-0900

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N.Y.
Telephone INgersol 7-7272

UNION TOURS, INC.
1 East 36th Street, New York 16, N. Y.
Telephone MUrray Hill 6-1155

Gražiųjų filmų iš Lietuvos parodymo maršrutas Massachusetts valstijoje

Po daugelio susirašinėjimų laiškais liko nustatyta, kad gausime šiuos filmus iš Lietuvos: "Lietuvių Meno Dekada Maskvoje", "Žydėk jaunyste" ir "Urugvajaus lietuvių delegacija Lietuvoje". Floridos draugai matė juos St. Petersburge, V. J. Stankus ir J. Vilkelis rašo korespondencijas Laisvėj ir Vilnyje su didžiausiu pasigėrėjimu, publikos netilpę į svetainę. J. Vilkelis sako: "Iš širdies patariu visoms lietuviškoms kolonijoms parsitraukti ir pasigėrėti šiais iš Tarybų Lietuvos filmais."

Taigi, šių filmų parodymas įvyks šiose vietose:

Worcester, balandžio 17 d., 29 Endicott St., vakare.

Lawrence, bal. 18 d., Maple Park patalpose, vakare.

So. Boston, bal. 24 d., 318 So. Broadway, vakare.

Montello, bal. 25 d., 668 N. Main St., 7:30 vakare.

Kaip matote, du sekmadieniai yra tušti — bal. 19 d. ir bal. 26 d.

Stoughton, Mass., buvo rekomenduotas, ir J. Lavai parašytas laiškas, bet nieko negirdėti. Tie du sekmadieniai puikus laikas pasinaudoti šia proga. Minėti filmai labai užimti ir vėliau jų negausite.

Gal Norwoodas galėtų surengti? Dėl susitarimo rašykite šiuo adresu: 866 Southbridge St., Worcester, Mass.

Filmai ir operatorius bus jums pristatyta laiku.

Minėtose kolonijose filmų parodymą rengia LLD kuopos ir jos pačios dės pastangų, kad gerai išgarsinti, kad visi lietuviai žinotų ir pasinaudotų vienintele proga.

D. G. Jusius

Klausimas: bus uždėti nauji taksai, ar nebus?

Miesto majoras Wagneris pasiryžo pakelti žmonėms taksus: sales taxes, nes, girdi, miestas bankrutuoja.

Wagneris prašė gubernatoriaus Rockefellerio, kad jis leistų miesto administracijai taksus pakelti (be valstijos valdžios leidimo majoras neturįs teisės tai daryti). O jei neleidžia pakelti taksus, tai kad valstijos seimelis pravestų įstatymą, leidžiantį legalizuoti "betinimus" ant arklių. Jei "betinimai" Niujorke būtų legalizuoti, tuomet, sakoma, juos būtų galima gerokai aptaksuoti, iš ko miestas turėtų nemaža pajamų.

Rockefelleris atsakė: jis duos majorui Wagneriui teisę pasirinkti vieną iš dviejų. Šiuos žodžius rašant, dar nežinia, ką gubernatorius "duos."

Mums atrodo, reikėtų legalizuoti "betinimus" (lažybas) arkliais. Jei taip būtų, tai nereikėtų palaikyti tiek daug policijos, kuri gaudo "bukius." Be to, žmonės, kurie mėgsta "betinimus," tegu užsimoka.

Rockefelleris, kaip žinia, ryžtasi savo "valstijinius taksus užkrauti ant žmonių. Prezidentas Eisenhoweris nori savo taksus užkrauti. Visi nori taksuoti žmones ir taksuoti. Prie ko gi tas prives?!

Mums rodosi, tiek federalinė valdžia, tiek valstijinė, tiek ir miestava turėtų pagalvoti apie pinigų taupymą, o ne apie beatodairišką leidimą ir žmonių vis naujais taksais apkrovimą.

Rep.

Brooklyno Moterims

Moterų Klubo susirinkimas įvyks vasario 18-tos vakarą, 8 val., Auditorijos patalpoje. Paskutinis pasitarimas apie artėjantį Moterų Dienos minėjimą.

Valdyba

Kalbant apie tą baisią lėktuvo tragediją

Lėktuvo nelaimė ir tų, kurie jame buvo, tragedija, priverčia kiekvieną žmogų rimtai pagalvoti. Kaip žinia, ta baisioji nelaimė įvyko praėjusią savaitę — įvyko palei patį La Guardia aerodromą. Užuot lėktuvui nusileidus aerodrome, jis puolė į Rytų upės šaltąjį vandenį. Ten sulūžo ir 65 asmenys, iš 73, žuvo. Dar ne visų žuvusių kūnai surasti.

Kodėl tai įvyko? Kaip tai galėjo įvykti? Lėktuvas buvo naujos mados. Pagamintas garsios lėktuvų kompanijos Lockheed. Sakoma, jis normaliai susisiekė su tais, kurie iš aerodromo kontroliuoja lėktuvų nusileidimus. Viskas atrodė tvarkoj. Bet ne! Užuot nusileidus į aerodromą, lėktuvas nukrito į vandenį!

Beje, lėktuvas priklausė American Airlines kompanijai.

Ką daryti, kad taip nepasikartotų? Sakoma, valdžia nustatys naujas taisykles, pagal kurias tokie lėktuvai turės nusileisti.

Žmonės, kalbėdami apie šią baisią "oro tragediją," sako:

—O kas būtų atsitikę, jei lėktuvas, užuot nukritęs į vandenį, būtų palėkęs truputėlį toliau ir nukritęs ant apartmentnamių? Kiek tuomet žmonių būtų žuvę?!..

Atrodo, kad La Guardia aerodromas stovi per daug arti miesto—iš tikrųjų pačiame mieste. Atrodo, kad būtų naudingiau aerodromus statyti tolokai nuo didmiesčio, nuo bet kokio miestelio, kur nors laukuose. Bet tuomet būtų kita bėda: per daug toli žmonėms būtų pasiekti juos.

Gaisras Fordham univ.

Fordham universiteto chemijos fakulteto laboratorijose (Bronkse) įvyko didžiulė eksplozija, sukėlusi gaisrą. Sakoma, eksplozija padariusi apie $500,000 nuostolių.

Fordham universitetas priklauso katalikų organizacijai.

DIDYSIS NEW YORKAS

Iš gražiai pavykusio Laisvės dalininkų suvažiavimo

Praėjusį šeštadienį (vas. 7 d.) įvykęs Kooperatyvės spaudos bendrovės ir Laisvės bendrovės dalininkų 45-tas suvažiavimas buvo vienas iš geriausių suvažiavimų, nors, tiesa, jisai nebuvo vienas iš skaitlingiausių suvažiavimų. Pirmiau, kai buvome jauni, mūsų laikraščio suvažiavimuose dalyvaudavo po du ir tris šimtus dalininkų. Gi šiame suvažiavime tebuvo apie 120 dalininkų. Bet turėjome atstovų iš Pennsylvanijos, New Jersey ir Connecticut. Pasigedome draugų iš Massachusetts valstijos. Kartais mūsų suvažiavimus aplankydavo net draugai čikagiečiai. Šiemet jie pasitenkino tik parinkdami pasveikinimų suvažiavimui.

Bet šiaip suvažiavime nuotaika buvo labai draugiška, jauki, maloni. Nebuvo jokių ginčų bei įsikarščiavimų. Pirmininkas J. Kunca iš New Haveno ir jo pagalbininkas Povilas Bečis iš Great Necko suvažiavimą vairavo meistriškai. Ypač gerai buvo paruošti praėjusio suvažiavimo protokolai ir direktorių raportai, kuriuos perskaitė išdavė sekretoriai M. Stakovas ir Vincas Čepulis. Tiems draugams priklauso didelė šlovė už tokį atsidavusį savo laikraščiui darbavimąsi.

Mums labai, labai rūpėjo šiame suvažiavime išgirsti draugų nuomonę, kaip į mūsų skaitytojus kolonijose atsiliepė Laisvės išleidimo suretinimas, kaip jie žiūri į mūsų laikraščio šių dienų turinį ir tt. Juk kaj pernai suvažiavime buvo diskusuojamas Laisvės išleidimo suretinimas, buvo visokių nuomonių, ir net nuogąstavimų, gana nejaukių pranašysčių apie mūsų įstaigos ateitį. Visa tai dabar jau istorijoje. Ir štai, susirinkę šėrininkai iki vienam pareiškė kuo didžiausią pasitenkinimą visais pravestais pakeitimais. Niekur niekas kolonijose nenusiskundžia leidimo suretinimu. Tai parodo kad ir tas faktas, jog labai didelė skaitytojų dauguma už prenumeratą tebemoka dešimt dolerių, nors jie žino, jog dabar Laisvės prenumerata tekainuoja devynis dolerius. O kas liečia dukar tsavaitinės Laisvės turinį, tai visi kalbėjusieji dalininkai nurodė, jog jiems dabar laikraštis daug įvairesnis, turiningesnis ir patrauklesnis. Tai visa mums, kurie dirbame įstaigoje, buvo labai džiugu girdėti. Tas tik paakstina mus dar daugiau pastangų dėti tolesniam laikraščio tobulinimui.

Administracijos raportai irgi buvo gerai paruošti ir optimistiški. Gal pirmą kartą per daugelį pastarųjų metų nebebuvo skundžiamasi techninių jėgų stoka. Bent jau laikinai, kol Laisvės personalo narių sveikata gerai sustovi, spaustuvėje, administracijoje ir redakcijoje apsidirbama be didelio vargo.

O ypač, žinoma, visiems buvo labai džiugu iš Administracijos rapotų išgirsti, jog praėjusieji metai buvo finansiniai geri metai. Laikraščio medžiaginė būklė gerokai stipresnė negu ji buvo prieš metus kitus, nežiūrint to, kaip visiems yra žinoma, kad praėjusią vasarą mes neturėjome specialaus finansinio vajaus, kokį pirmiau per keletą metų turėdavome. Žinoma, už tai didelis ačiū Laisvės skaitytojams ir jos prieteliams, kurie taip gražiai ir nuoširdžiai savo įstaigą parėmė aukomis ir dovanomis. Tas sustiprina mumyse viltį, kad mūsų laikraštis galės dar ilgai ir gerai laikytis.

Su suvažiavimu pasibaigęs vajus buvo visapusiškai geras. Be gavimo naujų skaitytojų ir atnaujinimo senų išsibaigusių prenumeratų, kaip žinia, buvo pasibrėžta per jį sukelti aukomis ir dovanomis laikraščio išlaikymui penkis tūkstančius dolerių. Vajaus rezultatai rodo, kad tas tikslas tapo pasiektas su geroku kaupu. Na, o pridėjus suvažiavimui susiųstą paramą su sveikinimais, kas liečia paties laikraščio išleidimą šiais metais, bėdos nesimato, galėsime išsiversti.

Deja, mūsų įstaigą užklupo netikėtas reikalas kraustytis į naujas patalpas. O tas siejasi su didžiulėmis išlaidomis. Labai abejojama, ar persikraustymui į naujas patalpas ir ten įsitaisymui užteks penkių tūkstančių dolerių. Gali prireikti gerokai daugiau. Štai kodėl dalininkų suvažiavimas vienbalsiai nutarė šį pavasarį (per balandžio, gegužės ir birželio mėnesius) pravesti specialų vajų sukėlimui perkraustymo lėšų — mažiausia penkių tūkstančių dolerių ($5,000). Jeigu perkraustymas kaštuotų daugiau, tektų pridėti iš reguliaraus įstaigos iždo.

Mes puikiai žinome mūsų skaitytojų ir prietelių nuoširdumą ir duosnumą savo įstaigai. Todėl neabejojame, jog ir šis vajus bus pilnai pravestas su reikalingu darbininkišku entuziazmu, ir Laisvė persikraustys naujojon vieton be įbridimo į skolas.

Iki balandžio 1 dienos turime gražaus laiko pasiruošimui dėl vajaus. Suvažiavimo dalyviai kreipiasi į visus skaitytojus visose kolonijose prisidėti prie sukėlimo penkių tūkstančių dolerių Laisvės perkraustymo reikalams.

Administratoriaus raporte buvo storai pabrėžta, kad per praėjusį vajų gauta Laisvei keletas desėtkų naujų skaitytojų į Lietuvą. Kaip žinia, mūsų laikraštis Lietuvą gražiai pasiekia, ir Lietuvos skaitytojai labai dėkingi tiems, kurie jiems Laisvę išrašė. Svarbu, kad daugiau laisviečių užrašytų Laisvę Lietuvon savo giminėms. Taip pat svarbu, kad pirmiau užrašiusieji Laisvę Lietuvon atnaujintų užsibaigusias prenumeratas.

Suvažiavimui prisiųsta daug nuoširdžių sveikinimų su finansine laikraščiui parama. Kai kurie tų sveikinimų, kaip matote, jau tilpo Laisvėje, o kiti tilps. Spėjama, kad su pasveikinimais per laiškus ir su ant vietos suvažiavime dalininkų asmeniškai priduotais, paramos bus suplaukę gerai viršaus tūkstančio dolerių.

Po gražaus ir konstruktyvaus suvažiavimo ten pat auditorijoje įvyko metinis banketas. Visi dalyviai buvo skaniai pavaišinti. Pabaigoje Jurgis Klimas parodė iš Lietuvos filmą "Žydėk, jaunyste." Tai gana trumpas, bet labai gražus ir įdomus filmas. Daugeliui banketo dalyvių pirmu kartu šį filmą teko matyti. Bet labai domėjosi ir tie, kurie jau antru kartu matė. Toks stambus meno kūrinys neatsibosta.

Banketas buvo puikus

Visi dalyviai buvo patenkinti Laisvės banketu, kuris įvyko Laisvės bendrovės suvažiavimo proga. Aišku, kad visi nori žinoti, kas pasidarbavo banketo puikiam prirengimui. Malonu mums suteikti tą informaciją dalyvavusiems bankete ir pasitenkinusiems puikiai paruoštu maistu ir visu banketo aptarnavimu.

Vadovaujanti gaspadinė buvo Mary Wilson. Jai padėjo: N. Kanopa, O. Čepulienė, S. Sasna ir S. Vinikaitienė. Iš vyrų prie virtuvės pagelbėjo: Geo. Wareson ir Wm. Baltrušaitis.

Skoningai padarė dešras M. Wilsonienė ir B. Briedienė. Joms pagelbėjo M. ir P. Lideikiai.

Prie stalų sutaisymo ir kitų darbų pasidarbavo V. Bunkus, M. Stakovas, J. Rušinskas, K. Milinkevičius ir Titanis. Gėrimais aprūpino: S. Večkys ir P. Venta. Stalus aptarnavo: E. Mizarienė, L. Kavaliauskaitė, Il. Bimbienė, V. Bunkienė, K. Rušinskienė, N. Ventienė ir N. Buknienė,

Visiems banketo darbininkams tariame širdingiausią ačiū! Jūsų, draugai ir draugės, didelį darbą Laisvės paramai įvertiname ne tik tie, kurie vakarieniavome, bet visi apšvieta branginantieji žmonės, visi Laisvės šėrininkai ir skaitytojai.

Laisvės Administracija

Prašome visus gerai įsitėmyti

Dabar jau galutinai viskas susitarta ir sutvarkyta. Filmų iš Lietuvos rodymas įvyks Kultūrinio Centro svetainėje, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y., vasario 21 d., šeštadienį, 7:30 val. vakare. Kaip jau buvo pirmiau pranešta, bus parodyti du įdomūs ir gražūs filmai — "Kol ne vėlu" ir "Skenduolis."

Visus Didžiojo New Yorko ir apylinkės lietuvius nuoširdžiai kviečia Lietuvių Literatūros Draugijos Pirmoji kuopa. Įėjimas bus NEMOKAMAS.

Tai dar viena proga kiekvienam lietuviui pamatyti lietuviškus filmus, sukurtus Lietuvos sostinėje Vilniuje, su lietuviais aktoriais. Tai mūsų lietuvių tautos kūrybos pastangos. Tuo mes turime teisę didžiuotis. Matydami filmus iš Lietuvos, mes panaujiname savyje lietuviškus jausmus.

Nereikia nė sakyti, jog filmus pamatyti yra kviečiami visų pažiūrų ir įsitikinimų lietuviai ir lietuvaitės. Visiems lygi proga, visiems lygiai salės durys atdaros. Pasinaudokite šia nepaprasta proga!

Rengėjai

Pajieškojimai

Maloniai prašau jūsų surasti mano pusseseres, gyvenančias Niujorke ar jo priemiesčiuose. Jų pavardės: Venytė Antosė, pagal vyrą Simanskienė, ir Venytė Juzė, pagal vyrą Bičiulienė. Tikrai nežinau, ar tikslios jų pavardės pagal vyrus. Pusseserių tėvas Venys Vincas mirė 1955 m. Šakiuose. O jų adreso man niekas nedavė. Už šią paslaugą būsiu labai dėkinga. Ona Burokienė - Čepaitytė, Panevėžys, Berčiūnų g. nr. 5, Lithuania, USSR. (13-14)

Ieškau savo tetos Petrės Kairytės - Sakalienės, gim. 1897 m., Liepojos mieste. Išvykusi į Ameriką 1919 m. Anksčiau gyveno Čikagos mieste, kartu ir jos vyras Jonas Sakalas. Negaunu atsakymo į laiškus. Prašau juos pačius arba apie juos žinančius man pranešti. Iš anksto tariu ačiū. Rašykite: Stasė Kairytė - Markūnienė, Sedos rajonas, Žem. Kalvarija, Lithuania, USSR.

Ieškau sesers, Marijos Deltuvaitės-Klimienės, visą laiką gyvenusios Brooklyno mieste. Prašau ją atsiliepti, arba žinančius apie ją pranešti man. Jiezno rajonas, Darsūniškio paštas, Deltuva Motiejus, Lithuania, USSR.

Užrašykite Laisvę savo giminėms į Lietuvą. Kurie ten jau gauna Laisvę, rašo, kad ji jiems patinka.

PRANEŠIMAI

LOS ANGELES, CALIF.

Dėmesiui visų lietuvių! Sekmadie, Kovo-March 1 d., bus pirmu kartu rodomi filmai iš Lietuvos ir bus nepaprasti pietūs.

Įvyks Dainų salėje, 1359 W. 24th St., pusė bloko į rytus nuo Vermont. Pietūs prasidės 1 val., filmai 3 v. Bus rodoma "Lietuvių Meno Dekada Maskvoje", "Žydėk, Jaunyste," ir "Urugvajaus Lietuvių Delegacija Lietuvoje." Įžanga su pietumis $2. Rengia LLD 145 kp.

Nepraleiskite progos nepamatę Lietuvos žmonių ryžto ir pastangų. Pamatysite, kaip, nežiūrint sunaikinimo per du karus, palyginus į trumpą laiką suklestėjo kultūra, mokslas ir menas; taipgi visa ekonomija. **Pasarga:** Pietūs ir rodymas filmų prasidės paskirtu laiku, nesivėlinkite. Kviečia Komisija. (12-15)

PAIEŠKOJIMAS

Aš, Elena Krajalis, ieškau moters, kuri mylėtų gyventi White Plains, N. Y. Aš turiu gražią vietą ir laikau įnamius, norėčiau, kad atėitų moteris dėl draugiškumo. Esu našlė, labai nuobodu vienai. White Plains yra visokių darbų. Prašau rašyti: Elena Krajalis, 304 West Post Rd., White Plains, N. Y. (10-15)

MALE and FEMALE

OPERATORIAI

Vyrai ir Moterys
Patyrę prie vyriškų švarkų.

ROBERT HALL CLOTHES

Vieni iš Amerikos didžiausių išdirbėjų vyriškų drabužių.

REIKALINGI OPERATORIAI PRIE SIUVAMŲJŲ MAŠINŲ

Siūti vyriškų drabužių naujai pertaisytoj dirbtuvėj Williamsburgh'e (Brooklyn)

Kreipkitės 8:30—12 v. dieną.

84 BROADWAY, BROOKLYN, N. Y.

Tarp Berry St. ir Wythe Ave.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

JOHN KRAUSS, Inc.
117-09 Liberty Ave.
Richmond Hill, N. Y.
(Smulkmeniškas pardavinėjimas)
MĖSOS IR WURSTWAREN

IŠPARDAVIMAS
20% Nuolaida ant Visų Naujų ir Mažai Vartotų Vyriškų Žieminių Drabužių. Pertaisymai Veltui.
LUTA CLOTHING
599 W. 187th St. (St. Nicholas Ave.)
IRT 191st St.

AL'S TELEVISION SERVICE
ALBERT MISIŪNAS, Sav.
(Authorized Member Philco Factory-Supervised Service)
Taisome Televizijas, Radijus, Hi-Fi
Darbą garantuotai atlieka patyręs technikas
Prašome kreiptis sekamu antrašu:
101-23 112 St., Richmond Hill, 19 N. Y. Tel.. VI. 6-6895
Darbo valandos kasdien iki 10 val. vak.

CALLING ALL MEN

80 to 18
It's Party Night EVERY NIGHT AND YOU'RE INVITED!

Meet some of the prettiest girls in New Jersey. Dance . . . watch TV . . . or just relax! Men from 80 to 18 have enjoyed the Bluebird's warm, friendly atmosphere for over 21 years. You're never too old to enjoy the pleasant companionship of charming young ladies. Come join the Bluebird's growing list of regular party-goers tonight!

Bluebird BALLROOM
Where the People You Like, Meet You Every Evening From 8 'til 2 A. M.
(Closed Mondays)
838 BROAD STREET NEWARK, N. J.
(Near Broad and Market)